

ANT

Haftalık Dergi • 17 Aralık 1968 • Sayı: 103 • 125 Kuruş

Olağanüstü
kongreden
sonra TiP'i
bekliyen
ihtimaller

demokratik üniversite

KEMALİZM
NURCULUK
KAPİTALİZM
SOSYALİZM
TURANCILIK
SİYONİZM
FAŞİZM
KOMÜNİZM

HERŞEY TARTIŞILACAK

8 aralık

HAFTANIN NOTLARI

CIA'nın marifeti

■ Yunan parlamentosunda 14 yıl milletvekilliği yapan ve 1967'deki askeri darbe sırasında görevinden uzaklaştırılan Antonis Brillakis adlı Yunan politikacısı, bu askeri darbeyi hazırlayan ve finanse edenin CIA olduğunu açıklamıştır. Brillakis, 500 kadar Yunanlıya hitap ederek CIA'nın Yunan siyasi hayatındaki sola doğru kaymadan endişe ederek askeri liderleri desteklediğini bildirmiş, CIA'nın rolünün son bir kaç ay içinde herkesin bildiği bir sır haline geldiğini söylemiştir. 15 aydan beri Yunanistan'daki yönetimi devirmek için yeraltı faaliyetlerine katıldığını açıklayan Brillakis'e göre, Amerika Orta Doğu'daki anlaşmazlığın şiddetlenmesi ihtimaline karşı stratejik değeri olan Yunanistan'ın Amerikan nüfuz bölgesi içinde kalmasını sağlamaya çalışmaktadır.

9 aralık

Sansürecülük

■ AP Senatörü Ziya Termen'in Senato'da bir konuşma yaparak Başkent Tiyatrosu'nun uzun süreden beri başarıyla temsil etmekte olduğu «Başbakan ve Uşağı» adlı piyesi ve oyuncularını suçlaması üzerine bir duyuru yayınlayan tiyatro yöneticileri Termen'e cevap vererek iktidarın çeşitli baskılarla tiyatroların çalışmalarını engellemekte olduğunu belirtmişler ve «Devletin kontrolünden uzak sözcüğü ile hortlatılmak istenen sansür ise, buna karşı anayasa teminatı vardır. Bunu önlemeye sayın senatör dahil, kimsenin gücü yoktur.» demiştir.

İftiranın cezası

■ İzmir'de Sadık Arkan adındaki toplumcunun fotoğrafını sürmanşette yayınlayıp «Kırmızı Uşağı Sadık Arkan» adlı resimaltı koydukları ve ayrıca Arkan aleyhinde yalan haber verdikleri için Ege Telgraf Gazetesi Sabihî Suha Tükel ile yazı işleri müdürü Hamit Erengil İzmir Birinci Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından bin lira manevi tazminat ödemeye mahkûm edilmişlerdir.

Koçtürk'e baskı

■ Milli Eğitim Bakanlığı'nın sürdürdüğü öğretmen kıyımı üniversiteye de sıratılmıştır. TÖS Onur Kurulu Üyesi, TÖDMF İkinci Başkanı ve Ankara Tıp Fakültesi Biyokimya Enstitüsü Beslenme Uzmanı Doç. Dr. Osman Nuri Koçtürk de kıyım uğramıştır. Amerika'da profesörlük kariyerine yükselmesine rağmen Türkiye'de yeniden imtihana tabi tutulan ve doçentlik ünvanı kazandığı halde üniversiteye eylemlî doçent olarak değil, uzman olarak kabul edilen Koçtürk'e yedi yıl beklemesine rağmen normal olarak beş yıl zarfında verilmesi gereken «profesörlük» ünvanı da verilmemiştir. Simdiye kadar gıda emperyalizmine karşı büyük mücadeleler vermiş olan Koçtürk, Cumhurbaşkanı Sunay'ı ziyaret ederek üniversitenin de Milli Eğitim Bakanlığı'ndan farklı olduğunu bildirmiştir. TÖS de durumu protesto ederek Danıştay'da dava açmaya karar vermiştir.

10 aralık

ANT'a yeni dava

■ ANT aleyhinde açılan davalara her gün bir yenisi eklenmektedir. Sorumlu Müdürümüz Alpay Kabacalı hakkında, 6. Filo olayları sırasında dergimizde yayınlanan «Öğrenci Açı» başlıklı yazıdan dolayı «devlet kuvvetlerini tahkir ettiği» iddiasıyla T.C. K. 'nun 159. maddesine göre 3. Sorgu Hakimliği'nde dava açılmıştır. Öte yandan, Cumhuriyet Gazetesi yazarı İlhan Selçuk İki fıkrasından dolayı 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanmıştır. Devlet sırlarını açıklamak iddiasıyla yargılanan Selçuk'un avukatı, «İkili anlaşmalarla ilgili hususların açıklanmasını yasaklayan bir makamın bulunup bulunmadığını» Bakanlıktan sorulmasını istemiştir. Mahkeme bu talebi kabul etmiştir.

Valiler toplantısı

■ 67 ilin valilerinin katıldığı «Valiler Planlama Toplantısı» Büyük Tarabya Otel'i'nde büyük bir zafat içinde yapılmıştır. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı devlet harcamalarında tasarrufu öngördüğü halde eğlence İstanbul'a gelen valiler en lüks otellerden birinde ağırlandırlardır. Valiler sefahat içinde «tasarruf» üzerine nutuk dinlerlerken eğlerye de bir araya gelerek bol bol dedikodu yapmışlardır. Devletin lüks ve israfına güzel bir örnek olan bu toplantı bazı parlamenterler tarafından da tenkit konusu yapılmıştır. İçişleri Bakanı Sükan valilere «sırtı akmaların önlenmesi» yolunda direktifler de vermiştir!

Bomba davası

■ İzmir'deki Hisar Camii'ne saatli bomba koymak ve Amerikan Haberler Merkezi'ne molotof kokteyli atmaktan sanık olarak yakalanan dokuz kişinin yargılanmasına İzmir 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlanmıştır. Sanık Başdemir olayın faili olduğunu derhal kabul etmiş, fakat gizli bir örgüt kurma iddialarını yalanlamıştır. Diğer sanıklar ise olayın bir tertip olduğunu ve kendilerinin sabotajla ilgili bulunmadığını söylemişlerdir. Neticede mahkeme sanıklardan üçünü serbest bırakmıştır.

11 aralık

İnsan hakları

■ İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin kabulünün 20. yıldönümü dolayısıyla parlamentoda tartışmalar ve yuhalmalar olmuştur. Demirel Meclis'te Türkiye'nin İnsan hakları konusunda en ileri demokrasiler seviyesinde bulunduğunu ileri sürmüş, Demirel'e cevap veren TİP Genel Başkanı Aybar ise «AP iktidarının devrimci öğretmenlere ve öğrencilere karşı izlediği politika partizanlığın ve anayasa teminatı altında bulunan hak ve hürriyetlere saygısızlığın örnekleri ile doludur. Türkiye'de hâlâ fikir suçu vardır. Şadi Alkılıç'ın yeniden cezaevine sokulması, akla ve insafa sığır bir iş değildir» demiştir.

Bütçe açığı

■ 1968 mali yılı bütçesinin görüşülmesine Meclis Bütçe ve Plan Karma Komisyonu'nda başlanmıştır. Bütçenin tümü üzerinde mecliste üç gün görüşme yapıldıktan sonra bütçe 22 Ocak günü Senato'ya sevk edilecektir. 1968 mali yılı bütçesine alt açığın 4 milyar 737 milyon lira olduğu anlaşılmıştır. 1969 yılı bütçe gelirlerinin ise, yoksul halkın sırtına yeni vergiler yüklenmezse 19 milyar 733 milyon lira olarak gerçekleşebileceği, buna karşılık harcamaların 28 milyar lira olacağı maliyeciler tarafından tesbit edilmiştir. Bu rakamlar da, iktidara vergilere zam yaparak istihlak maddelerinin fiyatlarını yükselteceğini ve bütçe açığının bütün yükünü dar gelirli yoksul vatandaşların sırtına yükleyeceğini göstermektedir.

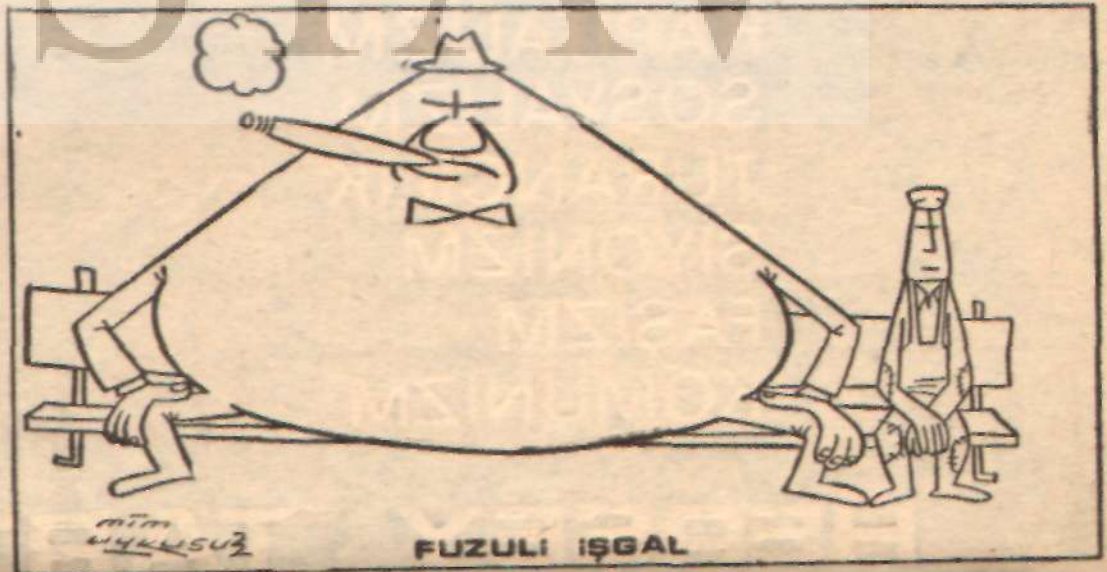
Protesto ettiler

■ Ankara'da başlayan Üçüncü Sosyal Hizmetler Konferansı'nın açılış töreninde Sosyal Hizmetler Akademisi öğrencileri Sağlık Bakanı Vedat Afi Özkan konuşurken protesto gösterilerinde bulunmuşlardır. Sunay'ın da hazır bulunduğu toplantıda ellerinde «Söz değil iş istiyoruz», «İhtiyaca uygun eğitim», «Film değil ilim» yazılı pankartlar taşıyarak protestoda bulunan öğrenciler, «Sosyal Hizmetler Kanunu'nun bir an önce çıkartılmasını istemişlerdir.

AP'de kapanmayan defter!

Geçen hafta gazetecilerin kabinedeki istifalarla ilgili bir sorusuna cevap veren Başbakan Demirel «Bu kabin defterini de kapatın...» diyordu. Ama aslında defteri açık tutan kendisi idi. Çünkü Çalışma Bakanlığı'na henüz tayin yapılmamış ve bazı bakanların değişeceği yolundaki haberler durulmamıştı. Bir bakıma Mehmet Turgut Meselesi çözülmüş görünüyordu. Demirel'in Yeminliler'e yatması üzerine istifa tehdidi kullanan ümmetçi bakanlardan Mehmet Turgut, gönderdiği uzun istifa mektubunun gerekçesinde kongre öncesi ve sonrası olayların uzun hikâyesini anlattıktan sonra siyasi ahlaktan yoksun bazı davranışları teşhir ediyor, partinin 1969 seçimlerinde zayıflamasına sebep olanlardan ilerde hesap sorulacağını belirtiyordu. Mektuba çok sinirlenen Demirel Turgut'un istifa gerekçesini değiştirmek için ısrar etmiş ve bu ısrarı genel kurul toplantısı akşamına kadar sürmüştür. Nihayet Demirel'in yeni bir hükümet kurmaya niyetlendiğini sezen ümmetçiler direnmenin fayda vermeyeceğini farkederek Demirel ile Turgut'u karşı karşıya getirerek barışmışlardır. Bundan sonra Gümrük ve Tekel Bakanı İbrahim Tokir'iz istifası ve yerine Nahit Mentese'nin getirilmesiyle kabinde değişiklik dedikoduları kapatılmak istenmiştir. Ancak bu da defteri kapatmamış ve hafta onuna doğru İmar, İçişleri, Tarım, Turizm, Maliye ve Devlet bakanlıklarında değişiklik yapılacağı söylentileri çıkmıştır. Bilinen bir şey varsa, o da Demirel'in 1969 seçimlerine bu kabin ile girmek istemediğidir. Ancak AP içindeki çatışmalar ve çeşitli baskı grupları Demirel'i kabineyi değiştirmekten alıkoymaktadır.

Bir bakan ki...

■ Orman içi köylerinin durumu ile ilgili meclis araştırması sırasında Mustafa Ok Efes Oteli'nde kalan bir köpeğin yediği yemeği Türk köylüsünün yiyemediğini söyleyince Tarım Bakanı Bahri Dağdaş, Türk siyaset tarihine geçecek şu cevabı vermiştir: «Arpa ekmeği bulamadığım günler oldu amma, ben köpekle yatmadım.»

Amerikan tahriki

■ Karadeniz'e Montrö Antlaşmasına aykırı olarak savaş gemileri çıkartıp Ortadoğu'da gerginlik yaratan Birleşik Amerika bu defa da Orta Avrupa'ya karıştırmak üzere Ocak ayı sonunda Çek sınırına kuş uçuşu 30 Kilometre mesafede manevralar düzenlemiştir. Avrupa'daki Amerikan Kuvvetleri Genel Karargâhı'nın açıkladığına göre bu kuş manevralarına 12.000 piyade ile 3.500 havacı katılacaktır.

Hâlâ hapisteler

■ Amerika'nın CIA uzmanı büyükelçi Kommer'i hava alanında protesto ettikleri için tutuklanan devrimci gençlerden Toygun Eraslan, Deniz Gezmiş, Mustafa Zülkadiroğlu, Mustafa Gürkan ve Rahmi Aydın, avukatlarının çeşitli itirazlarına rağmen hâlâ hapse tutulmaktadır. Tahliye isteklerini red sebepleri de avukatların sırasına rağmen bir türlü öğrenilememektedir. Beş gencin yargıç huzuruna çıkarılması için teşebbüsler olumlu sonuç vermiş ve 17 Aralık günü duruşmalarına başlanacağı öğrenilmiştir.

Sol'un zaferi

■ İstanbul Üniversitesi'nde öğrenciler arasında yapılan seçimler yine sosyalist gençler kazanmışlardır. Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti seçimine «Devrimci» listesiyle katılan sosyalistler 220 oy almış, buna karşılık Ortanın Solu grubu ancak 143 oy alabilmiştir. Cemiyet başkanlığına FKF Üyesi Temel N. Yılmaz seçilmiştir. Site ve Kadırga öğrenci yurtlarında öğrenci temsilciliklerine de sosyalistler seçilmişlerdir. İktisat Fakültesi'nde yapılan öğrenci temsilciliği seçimini FKF üyesi Sıtkı Coşkun ile Mehmet Keskin kazanmıştır. Eskişehir'de de Sinema Derneği seçimlerini toplumcu gençler almış, dernek başkanlığına Hakan Aslar, ikinci başkanlığa Mahmut Yöğürçüoğlu, genel sekreterliğe Ali Nejat Apaydın, muhasipliğe de Tevfik Dağlı seçilmişlerdir.

N. Hikmet toplandı

■ Nâzım Hikmet'in Dost Yayınları tarafından yayınlanmaya başlanan «Bütün Eserleri» dizisinin birinci kitabı, «komünizm propagandası» ve «komünizme övgü» ihtiva ettiği gerekçesiyle, mahkeme kararıyla toplanmış, Dost Yayınları sorumlusu hikâyecî Nezihe Meriç tutuklanmıştır.

TÜM çıktı

■ Arkadaşımız Mustafa Ekmekçi, Ankara'da TÜM adında toplumsal bir haftalık gazete yayınlamaya başlamıştır. Toplumcu mücadeleyle büyük katkıda bulunacağına inandığımız TÜM'e başarılar dileriz.

Jandarma zulmü

■ Başköy'de jandarmanın halka yaptığı zulmü protesto etmek üzere köylüler Kaman'da bir protesto yürüyüşü yapmışlardır. Ellerinde jandarma zulmünü yeren çeşitli dövizler olduğu halde kar altında yürüyen yüzlerce köylünün bu hareketinin nedeni, bir ay önce jandarmaların Başköy'e yedi defa baskın yaparak silah arama bahanesi altında köylüye ortaçağ usulleriyle işkence etmesidir. Köylülerin ellerindeki protesto dövizlerinde şu yazılar dikkati çekmiştir: «Adalet isteriz», «A-tam, hani köylü memleketin efendisi idi?», «Jandarma so-pası bitsin artık», «Başköy'lüler evlerinde yatamaz ol-du!»

Alkılıç'a baskı

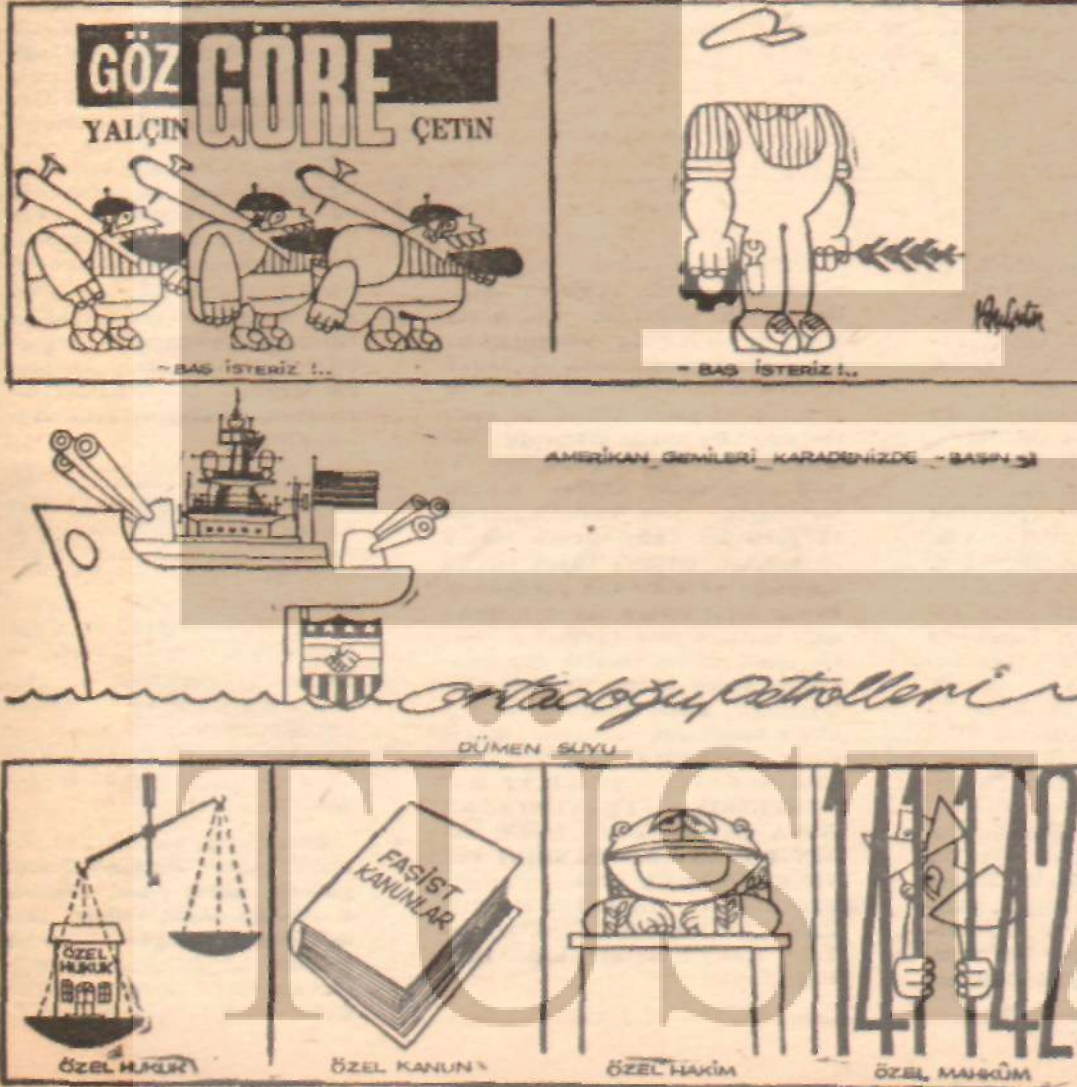
■ Halepa Üsküdar Toptacı Cezaevinde bulunan sosyalizm mücahidi Şadi Alkılıç'ın Orta Anadolu'daki bir cezaevine nakli için Adalet Bakanlığınca birtakım hazırlıklar yapıldığı öğrenilmiştir. Sosyalizm uğruna harcadığı sağlığının İstanbul ikliminden ve tam teçhizatlı İstanbul hastahanelerinden ayrılmasına müsaade olmadığı, eşi Hikmet Alkılıç'ın Adalet Bakanlığına gönderilmek üzere Üsküdar Savcılığına verdiği dilekçede belirtilmektedir. Bu dilekçede Alkılıç'ın beş ayı sürekli hastalığı olduğu ve bunların zaman zaman şiddetlendiği bildirilmektedir. Öteyandan Adalet Bakanlığının telkini ve Üsküdar Savcısının etkisi ile, Alkılıç'a teğraflarının zamanında verilmemesi v.b. gibi birtakım baskılar yapılmaktadır.

Dar boğaza doğru...

SOSYALİST cephedeki son çalkantıların çıkarcı çevrelerde büyük bir sevinçle karşılandığı ve bu çatışmaların Türkiye'de kuvvetli bir sol alternatifi ortadan kaldıracak umudunun adanmakla güçlendiği sağcı politika esnafının demecilerinden ve kapıkulu kalem erbabının yazılarından anlaşılmaktadır. Olayları yüzeyleki görüntüleriyle değerlendirmek alışkanlığından kurtulmama-yanların böyle bir sevinç ve umuda kapılmalarına şaşmamak lazımdır. Ne var ki, sol hareketin şu veya bu şekilde zaafa uğramış olması, o hareketin meydana çıkmasına sebep olan temel sorunları ortadan kaldıramamaktadır. Aksine, emperyalist âlemin kapitalizmle şartlandığı geri bırakılmış bir ülke olan Türkiye'de gelişmeler gün geçtikçe şiddetlenmekte, bozuk düzen her gün biraz daha çıkmaza sürüklenmektedir. Bu gelişmeler ve çıkmazlar, değil sosyalistler, egemen sınıfların hizmetindeki basın tarafından dahi açıkça ortaya konulmakta, eleştiri konusu yapılmaktadır. Nitekim, 1969 Bütçe müzakerelerinin başlaması dolayısıyla bizzat Maliye Bakanı'nun yaptığı konuşmada kapitalizmle şartlandırılmış Türkiye ekonomisinin iflası matematik gerçekler halinde açıklanmıştır. 1968'den 1969'a geçerken Türkiye kelimenin tam anlamıyla bir dar boğaza sürüklenmiş, Türk halkı için her bakımdan sıkıntı ve ıstırap dolu bir dönem açılmıştır.

1968 Bütçesi'ndeki açık görünürde 900 milyon lı-ra olmasına rağmen gerçekte 2 milyar liraya ulaşmıştır. Bunda kamu gelirlerinin tahmin edildiği ölçüde gerçekleşmemesi, dış ödemeler dengesindeki aleyhte farkın gün geçtikçe artması büyük rol oynamıştır. Vergi idarelerine rağmen, ihracat bir türlü geliştirilememiş, aksine bir yıl öncekinden de geride kalmıştır. Özel sektör elyle kalkınma yapacağını iddia eden iktidarın milletin perasından keserek işadamlarına peşkeş çektiği 700 Milyon Liralık özel fon da hiçbir işe yaramamış, özel teşebbüs sahipleri finansman kaynaklarını sanayide kullanmak yerine inşaat sektörüne yatırmışlardır. Üstelik ihracat artırılmazken ithalat talepleri astronomik seviyelere yükselmiştir. Paranın iç ve dış değeri arasındaki farklar da, bu olumsuz gelişmeyi kamçılamış, esasen fiili bir devalüasyona maruz kalan Türk Lirası bir yıl içinde dış piyasalardaki değerini yüzde 15-20 oranında kaybetmiştir. Yapılan tahminlere göre bu çöküş 1969 yılında da durdurulamayacak ve bütçe açığı 4 Milyar Lira'ya ulaşacaktır. Maliye Bakanı Cihad Bilgehan, bu vahim gidış karşısında yine bir takım palyatif tedbirlerden söz etmektedir. Ne var ki, palyatif tedbirler temel sorunlara hiçbir köklü çözüm getirememektedir.

ÖNÜMÜZDEKİ dönemde de bu bozuk düzenin bütün yükü döndü dolaşıp yine dar gelirli emekçi halk kitlelerinin sırtına binecektir. Daha şimdiden tuz ve şeker hariç bütün tekel maddelerine zam yapılacağı söylentileri çıkmıştır. İthalattan alınan damga resmine ve akaryakıt istihsal vergisine yapılacak zamlar da sonuçta zincirleme bir intikalle dar gelirli vatandaşın bütçesini zorlayacaktır. Emekçi kitleler biraz daha ezilecektir. Bu durum, egemen sınıflar ile emekçi kitleler arasındaki uçurumu daha da derinleştirecek, geliş daha keskinleşecektir. Kaldı ki egemen sınıfların kendi aralarındaki gelişmeler de aynı oranda büyümektedir. Başlıbaşına bir sınıf haline gelmiş bulunan bürokrasi ile ittifak halindeki çıkar grupları, son AP Büyük Kongresi'nde, bürokrasiye karşı olan gruplarla açıkça çatışmıştır. Kongreden sonra bürokrasinin Senato'daki temsilcilerinin dokunulmazlığının kaldırılması da bu çatışmayı şiddetlendirmiştir. Gittikçe şiddetlenen ekonomik bunalımın da etkisiyle bu çatışmaların belki de Türkiye'yi adanmakla karanlığa sürükleyebilecek tezahürler göstermesi mümkündür. Bu hazine tablo içerisinde tek umut, yine emekçi sınıflar ve onlarla ittifak halindeki devrimci gençlik ve toplumcu aydınlardır. Sosyalizmden yana bir tarihi gelişme için egemen sınıfların bir çıkaryol bulması mümkün değildir ama, sosyalist cephe kendi gelişmelerini gerçek bir sen-teze sonuçlandırarak ve Türkiye'yi bu çıkmazlardan kurtaracaktır.

KONGRE SONRASI TİP'İ BEKLEYEN İHTİMALLER...

MEHMET ALİ AYBAR VE ÇETİN ALTAN
— Üç yıllık parlamenter mücadelenin ortak sorumluluğu —

OLAĞANÜSTÜ kongrenin toplanmasına on gün kala bütün Türkiye İşçi Partisi kademelerinde, partiyi çıkmazdan kurtarmak için hummalı bir faaliyet gösterilmekte, çıkaryol aranmaktadır.

TİP Olağanüstü Büyük Kongresi'nin 28-29 Aralık 1968 cumartesi ve pazar günleri Ankara'da toplanması, önceki pazar günü toplanan Genel Yönetim Kurulu'nda kararlaştırılmıştır.

Bilindiği gibi Aybar ekibine muhalefet eden Aren ve arkadaşları kongreyi olağanüstü toplamak için imza toplarlarken Merkez Yürütme Kurulu'na bir toplantı yaparak kendiliğinden kongre isteminde bulunmaya karar vermiş ve teklifini Genel Yönetim Kurulu'na götürmüştür.

Böylece Genel Yönetim Kurulu, iki ayrı olağanüstü kongre önerisiyle karşı karşıya kalmıştır. Muhalefet hareketinin lideri ve Genel Yönetim Kurulu'ndaki temsilcisi Prof. Sadun Aren kongre toplanmasını isteyen 80 imzalı bir öneriyi başkanlığa vermiştir. Ancak Genel Yönetim Kurulu, Merkez Yürütme Kurulu'nun önerisini birinci planda ele alarak «Bu teklif üzerine 3. Büyük Kongre'de alınan kararlar ve seçim sonuçlarına karşı çıkılarak parti içinde yaratılmak istenen huzursuzluğun kesin çözüme ulaştırılmasının olağanüstü kongreye gidilmesi ile mümkün olacağı» gerekçesiyle ola-

ğanüstü kongre toplamayı kararlaştırmıştır.

Olağanüstü kongrenin toplanması kesinleştikten sonra, kongre gündeminin saptanması problemi ortaya çıkmıştır. Kongrede genel yönetim kurulu seçimlerinin yenilenmesi konusunda bir anlaşmazlık olmamış ve bu husus gündem maddesi olarak kabul edilmiştir. Ancak, gerek Aren hareketinin, gerekse parti tabanının tüzükte yapmak istedikleri değişikliklerin olağanüstü kongre gündemine alınması konusunda görüş ayrılıkları belirmiştir.

Genel Yönetim Kurulu üyelerinden Murat Sarıca, Şükran Kırdaş, Can Yücel, Naci Eren, Orhan Çubukçu, Dr. Naci Kutlay, İlyas Yılmaz ve Cenan Bıçakçı başkanlığa bir önerge vererek tüzüğün bazı maddelerinin değiştirilmesine dair önergelerin de kongre gündemine alınmasını istemişlerdir.

Bu önergeyi görüşmek üzere Genel Yönetim Kurulu derhal bir komisyon teşkil etmiştir. Murat Sarıca, Tarek Ziya Ekinçi, Kemal Burkay ve Kemal Süker'den kurulu komisyon yaptığı çalışmada sonunda tüzük tadil tekliflerini dört madde halinde tesbit etmiştir.

İlk değişiklik teklifi, tüzüğün 15. maddesinin «Merkez Yürütme Kurulu'nun Genel Yönetim Kurulu tarafından salt çoğunlukla düşürülebilmesi» öngörüldü. Zira, maddenin yürü-

lütteki mefni, Merkez Yürütme Kurulu'nun Genel Yönetim Kurulu tarafından ancak üçte iki çoğunlukla düşürülebilmesini öngörmektedir. Oysa, Merkez Y. Kurulu'nun üye sayısı 13 olup esasen 41 kişilik Merkez Yürütme Kurulu'nun üçte birini meydana getirmektedir. Herhangi bir güven oylamasında sadece bir kişinin lehte oy kullanması, 27 güvensizlik oyu verilse dahi, Merkez Yürütme Kurulu'nun düşürülmesini önlemekte, çoğunluğun itimad etmediği bir kurul, sırf biçimsel nedenlerle başta kalabilmektedir.

Bu değişiklik teklifi, pek karışık çıkmadığı için olağanüstü kongre gündemine dahil edilmiştir.

Ancak diğer değişiklik önerilerinin Genel Yönetim Kurulu'ndan geçmesi mümkün olamamıştır.

1. Genel Başkanın parti adına yeni bir görüş açıklamadan önce mutlaka Merkez Yürütme Kurulu'nun onayını alması,

2. Bilim Kurulu'nun doğrudan doğruya Genel Başkanın takdiriyle değil Merkez Yürütme Kurulu ve Genel Yönetim Kurulu'nun da onayı ile tesbit edilmesi, gerektiğinde bu kurulların da

Bilim Kurulu'na görev verebilmesi,

3. Genel Yönetim Kurulu üyeleri için tavsiye listesinin Merkez Yürütme Kurulu'na değil, aynı zamanda Genel Yönetim Kurulu'na tesbit edilmesi için komisyondan getirilen üç teklif de uzun tartışmalardan sonra reddedilmiştir. Tavsiye listesinin tesbit şekline dair değişiklik önergesi, bir oy farkı yüzünden Genel Yönetim Kurulu'ndan geçememiştir.

Bu arada, Genel Yönetim Kurulu seçimlerinin üç tur yerine tek turda yapılması için yapılan teklif de kabul ettirilmemiştir.

Genel Yönetim Kurulu'nun aldığı karara göre, olağanüstü Kongre gündeminde iki madde yer alacaktır:

1. Tüzüğün 15. maddesinin Merkez Yürütme Kurulu'nun Genel Yönetim Kurulu'na salt çoğunlukla düşürülebilecek şekilde değiştirilmesi,

2. Genel Yönetim Kurulu seçimlerinin yenilenmesi...

Genel Yönetim Kurulu'nun bu kararına rağmen, partinin tabanında tüzüğün değiştirilmesi yolundaki eğilim gün geçtikçe kuvvetlenmektedir.

Özellikle geçen hafta yayınladığımız «TİP Üyelerine Çağrı

da yer alan partinin temel sorunlarının çözülmesi ve kısırlı kişisel çekimlerin üstüne çıkılarak sosyalist harekete sağlam bir çıkaryol bulunması, çağrıda yer alan görüşlerin gerçekleştirilmesi için tüzükte geniş çapta değişiklik yapılması zorunlu görülmektedir.

Olağanüstü kongre gündemi tesbit edildiğine göre bu değişikliklerin yapılması mümkün olabilecek midir? Genel Yönetim Kurulu toplantısında da açıkça görülmüştür ki, Aybar ve arkadaşları, özellikle genel başkanın yetkilerinin kısılanması yönündeki tüzük değişikliklerine şiddetle karşıdılar. Bu itibarla, 15. maddenin dışında hiçbir tüzük maddesinin değiştirilmesine «evet» demeyeceklerdir.

Şu halde, büyük kongreyi meydana getiren parti tabanı temsilcilerinin evvelce de belirttiğimiz gibi olağanüstü kongreye sahip çıkarak partiyi kısırlı kişisel çekimlerden kurtarması ve tek çıkaryol olan tüzük değişikliklerini gerçekleştirmesi gerekecektir. Genel Yönetim Kurulu'nda 15'e yakın yöneticinin de, Aybar'ın muhalefetine rağmen, tüzük değişikliğini istemiş olmaları, bu isteğin oldukça güçlü olduğunu göstermektedir.

Ne var ki, Aybar'ın çevresi olağanüstü kongrede, gündemde tesbit edilmiş olanların dışında herhangi bir değişiklik yapılamayacağını ileri sürmekte, olağanüstü nitelik taşıması nedeniyle kongrenin genel yönetim kurulunca tesbit edilmiş gündemle bağli olduğunu ve kongrenin ancak 15. maddenin değiştirilmesini görebileceğini söylemektedirler.

Cemiyetler Kanunu'nun 21. maddesinde ve Siyasi Partiler Kanunu'nun 10. maddesinde kongre gündemlerinin nasıl tesbit edileceği açıkça belirtilmiştir. Bu maddelere göre ister normal olsun, ister olağanüstü olsun, kongrelerde mevcut üyelerin en az yirmide birinin teklifiyle gündemin değiştirilmesi ve istenen maddelerin gündeme eklenmesi mümkündür. TİP Tüzüğü'nde de buna aykırı herhangi bir hüküm yoktur.

Ancak genel merkez temsilcileri, bu görüşe, «olağanüstü kongrelerin ancak Genel Yönetim Kurulu'na tesbit edilmiş gündem maddelerini görüşebileceği» şeklinde bir Danıştay kararından söz ederek karşı çıkmaktadırlar.

ÇAĞRI

GEÇEN sayımızda yayınlanan Türkiye İşçi Partisi Üyelerine ÇAĞRI bütün TİP teşkilatında büyük ilgi görmüş ve partililer arasında tartışılan tek konu haline gelmiştir. Kademeler yönetim kadrolarında ÇAĞRI'ya katılmak ve katkıda bulunmak için çalışmalar ve görüşmeler devam etmektedir. Geçen hafta ÇAĞRI'ya katılıp da isimleri dergimize ulaştırılan partililerle isimleri aşağıdadır:

BANDIRMA İLÇESİ: Mehmet Dinçel (İlçe Sekreteri).

BEYOĞLU İLÇESİ: Kadir Yılmazalp, Perviz Ümit, Selçuk Toğul, Ahmet Sözer, Ali Polat (Bu beş üye profesyonel sendikacıların işçi kesiminden seçilmemesini istemektedirler.), Hasan Durgeç, Can Akın (İlçe Denetçisi), Nevhiz Aksın, Sesin Akay.

ÇANKAYA İLÇESİ: Kâzım Yıldız.

EMİNÖNÜ İLÇESİ: Şeref Yıldız (İlçe Yön.K.Ü.), Atilla Atalay, Kemal Baysal, Fuat Keleş.

FATİH İLÇESİ: Ergun Özçağlayan (İlçe Yön.K.Ü.).

KADIKÖY: Murat Sarıca (Genel Yönetim Kurulu Üyesi ve Büyük Kongre Delegesi), Ali Raif Kurel, Savaşkan Oral (Bu iki üye sendikacılarla

ilgili görüşlerin bir kısmında farklı düşündüklerini bildirmişlerdir.) Osman Kural, İsl Güneş, Ayşe Vermezoglu, Ferit Erkinen, Davut Aktaş, Aysel Sanaga, Sami Özvatan, İbrahim Dağazan, Gündüz Ölçer.

KIRIKKALE İLÇESİ: Osman Yaman (İlçe Başkanı), Mehmet Öztürk.

MANİSA: Celal Kınacı (İlçe Yön.K.Ü.), H. Hüseyin Bal, Atilla Yamaç,

ÖDEMiŞ: Fehmi Yıldırımoglu (İlçe Yön.K.Ü.), Fehmi Uygun (İlçe Yön.K.Ü.), Müzaffer Topçu (İlçe Yön.K.Ü.), Fevzi Okbaş (İlçe Yön.K.Ü.), Hilmi Soyer (İlçe Yön.K.Ü.), Abdurrahman İrmak (İlçe Denetleme K.Ü.), Etem Altınbaşak (İlçe Denetleme K.Ü.).

SARİYER İLÇESİ: Alpaslan Başar (İlçe Yön.K.Ü.), İmam Öztörün (İlçe Yön.K.Ü.), Çetin Göç, Bektaş İçen, Zeki Gühertag, Vecdî Saruhan, Selahattin Uzunçifti.

ŞİŞLİ İLÇESİ: Şişli İlçe Yönetim Kurulu da, çağrı paralelinde ayrı bir bildiri yayınlayarak büyük kongre delegelerine partinin kişisel çekimlerden kurtarılması ve temel sorunlara öncelik verilmesi için uyarı-mada bulunmuştur. Şişli İlçesi'nin

bütün üyeleri adına yayınlandığı açıklanan bildiride, «Tüm bu sorunları bilince, sizleri bu olağanüstü kongrede olağanüstü sorumluluklar karşısında bırakılmaktadır. Üzülerek söylüyoruz ki, bugün için tabandan yetmiş, sosyalist bilince ve eyleme vakıf bir kadro yetersizliği dolayısıyla yine bu çıkmaza çifti taraflı sebep olmuş kişileri seçmek zorundayız. Ama unutulmamalıdır ki, parti üst kademelerinde oluşan bu hareket, tabanda büyük bir birleşme ve dinamizm yaratmıştır. Bunun doğal sonucu olarak mutlaka ama mutlaka post kavgasına düşmeyecek, emekçi sınıftan kopmayacak bir kadro en kısa bir sürede fırlatacağıdır. Buna inanıyoruz ve hep birden bunun için çalışıyoruz. Slogamımız: EMEKÇİLER BİLİNÇLENE-REK SÜRATLE TEŞKİLAT KADEMELERİNE YÜRÜYÜZ. BU DAVA HERKESTEN ÖNCE SENİN DAVANDIR. KENDİNİ BİL VE KENDİNDEN OL.»

ZEYTİNBURNU İLÇESİ: Nurettin Eren (İlçe Yön.K.Ü.), Seyit Büyükeleş, Hüseyin Karasu, İsmet Hanoğlu.

MECLİS'TE TIP GRUBU

— Kongreden sonra isim mi değiştirecek? —

Şüphesiz bu usul anlaşılmazlığı, olağanüstü kongre toplandığı zaman görüşülerek kanunlara ve mevzuata uygun şekilde karara bağlanacaktır. Eğer bağlayıcı bir hüküm olduğu ispatlanamazsa, Türkiye'nin dört bir yanından gelen ve partiyi kırmazdan kurtarmak isteyen delegeler, tüzüğün son bunalıma sebep olan maddelerini değiştirerek yeni seçecekleri yöneticileri, kim olursa olsun, bu değişikliklerle bağlayacaklardır. Partinin çıkmazdan kurtuluşu için tek umut da budur.

Öte yandan, partinin aradan bir ay geçmeden yeni bir kongreye gitmesi mali bakımdan büyük problem yaratmıştır. Bilindiği gibi partinin başlıca gelir kaynakları, illerin topladıkları üye aidatlarından genel merkeze gönderdikleri paylarla partili parlamento üyelerinin her üç ayda bir parti merkezine verdikleri 2.500'er liralık ödentilerdir.

3. Büyük Kongre'nin toplanması 30 Bin Lira'dan fazla bir harcamaya sebep olduğu için halen partinin kasasında para kalmamıştır. Üstelik, Aybar'a muhalefet eden parlamento üyelerinden dokuzu, Akşam Gazetesi'nin açıkladığına göre, taahhüt ettikleri 2.500'er liralara bu defa vermemişler, genel merkezin bu paraları kendi aleyhlerine kullandığı gerekçesiyle bloke etmişlerdir. Yine Akşam Gazetesi'nin bildirdiğine göre, dokuz parlamenterin bu davranışı, olağanüstü kongrede anlaşmazlık giderilemediği takdirde, kurulacak yeni sosyalist partinin ilk finansman kaynağı olacaktır. Sadece İzmir M. Vekili ve Millet Meclisi Grubu Sekreteri Cemal Hakkı Selek, ne Aybar'ı ne de Aren'ci olduğunu söylemiş, «Ben ortadayım. Partinin bölünmesine de kesinlikle karşıyım» demiştir.

Parlamenteiler ödentilerini vermeseler de, genel merkez, harçla borçla ucuz fiyata bir düğün salonu kiralayıp iki günlük olağanüstü kongreyi toplamak zorundadır. Maddi imkânsızlıklar dolayısıyla küçük bir salonda yapılacak kongreye çok sayıda dinleyici katılması da mümkün olamayacaktır.

İki günlük kongrede, tüzük değişiklikleri gerçekleşsin yada gerçekleşmesin, genel yönetim kurulu seçimleri yenilenecektir ve herhalde Aybar'cular da, Aren'ciler de seçime iki ayrı liste ile katılacaklardır. Listelerin seçim şansı üzerinde bugünden bir şey söylemek mümkün değildir.

Aybar'cular, seçimi kaybedecek olurlarsa partide kalıp çalışmaya devam edeceklerini ve somut meseleler üzerindeki muhalefet-

lerini kademelerde sürdüreceklerini söylemektedirler. Nitekim Aybar da, Genel Yönetim Kurulu'nda, Aren ve arkadaşlarıyla kişisel ilişkilerinin koptuğunu, ancak seçimi onlar kazandığı takdirde parti içinde kalıp verilen görevleri yapacağını bildir-miştir.

Buna karşılık, seçimi kaybettikleri takdirde Aren'cilerin ne yapacakları konusunda tam bir aydınlık mevcut değildir.

Gerek Çetin Altan'ın Akşam'da yazdığı fıkralardan ve gerekse diğer gazetelerde yayınlanıp Aren'ciler tarafından teklip edilme-yen haberlere göre, genel merkeze muhalif parlamenterler seçimi kaybettikleri ve yönetimi ele geçiremedikleri takdirde partiden çekileceklerdir. Aren'e yakın çevreler, seçimi kaybettikleri takdirde, zafer kazanan bir Aybar'ın kendilerini nasıl olsa partiden ihraç ettireceğini ileri sürmektedirler.

Burada önemli nokta, böyle bir ayrılma yada tasfiyenin zamanıdır. İlk defa Çetin Altan Akşam'daki fıkrasında bu noktaya dikkati çekmiştir.

Seçim Kanunu'na göre, genel seçimlere, seçimin başlangıç tarihine kadar parlamentoda grubu bulunmayan yada en az 15 ilde bütün ilçeleri teşkilatını tamamlamamış olan siyasi partiler kalamamaktadır. 1969'da yapılacak olan milletvekili seçimlerinin başlangıç tarihi 3 Şubat 1969'dur. Yine Çetin Altan'ın açıkladığına göre, TİP'in halen 15 ilde bütün ilçeleri tamamlanmış teşkilatı yoktur. Şu halde TİP'in milletvekili seçimi-ne katılabilmesi için 3 Şubat'a kadar Millet Meclisi'nde Grubunu muhafaza etmesi şarttır. Öyleyse bu tarihe kadar Aybar'a karşı çıkan milletvekillerinin tasfiyesi asla söz konusu olamaz. Bununla beraber, Aybar'ın çevresi, 3 Şubat'a kadar partinin 15 ilde bütün ilçe teşkilatını tamamlayabileceklerini söylemektedirler. Ancak, teşkilat tamamlansa bile, olağanüstü kongreden sonra parti tüzüğüne ay-

Bir insanı yıkmak

Yaşar Kemal

Az gelişmiş aydın felaketine uğramış bir memlekette doğru dürüst iş yapmanın çok güçtür. Az gelişmiş aydın tipatıptı, yozlaşmış, bir takım bilgiler, gemalar ezberlemiş, bu yüzden de yaratmasını yitirmiş, kendine güvenini yitirmiş, sözüm ona okumuş kitledir. İnsan aslında yaratıcıdır. Ama her insan az çok yaratıcıdır. İnsanlığın temeli, sağlam huylarından birisi de yaratıcılığıdır. Yalnız tipatıptı, gemacı insandır ki, yaratıcılığını yitirmiş, taklitçi olmuştur. Belki yüz yıldan bu yana bizde yaratıcı bir aydının çıkmamasına sebep, yüz yıldan beri taklit etmesidir. Taklit etme felaketine uğramamış bir insan bölüğünün yaratıcılık damarları böylelesine kurumaz, ilaç için olsun dünyaya yeni bir şeyler söyleyen hiç olmazsa bir tek kişi çıkarırdık.

Taklitçilik halkından, memleketinden ilgili kesmekle başlıyor. Yani kendi yaşamını, kendi geleneklerini ligini kesmekle başlıyor. İnsanın kendi insan kişiliğine art çevirmekle başlıyor. Kendi kişiliğini bir yana bırakıyorsun, başka bir kişiliğe girmeye çalışıyorsun. Ne o oluyorsun, ne de sen... İnsanın yaratıcılığını, kişiliğini yitirmesi yozlaşmadır.

Az gelişmiş aydında insanlığın şimdiye kadar getirdiği, bir çakıl taşı gibi yüz bin yıldan bu yana düzelttiği duygulardan hiç birisini bulamazsın. Az gelişmiş aydında bir dostluk bulamazsın. Dostluk kökü, insanca güzel bir duygudur. Az gelişmiş aydının bu yanı yıpranmıştır. Çünkü insan olarak artık o, kendisi değildir. Karmakarışık bir şeydir. O, insan kalıbından başka bir kalıba taşınmış, çalışkan kitledir. Onda mertliği arama... O, her an, herkese hayınlık etmeye hazır. İnsanın kötü yanları, insanın yozlaşmış yanlarıdır.

İnsan yozlaşması, az gelişmiş aydının, yani taklitçi, yani kişiliğini yitirmiş aydının köleliğinden, düşünce köleliğinden, gemacılığından, ezberciliğinden başlar.

Has insan iptida bir kişiliktir. Hem de iyilik dolu bir kişilik.

Sosyalist düşünce bütünüyle sınırsız bir düşünce biçimidir. O, bir tek düşünce biçimidir ki, hiç bir şekilde doğmacılığı kabul etmez. Hükmeti vücudu dogmalara karşı olusudur. Doğru nedeni budur. Marksist düşünce doğduktan sonradır ki insanlar doğayı ve insanları daha sağlıklı araştırma imkânını bulmuşlardır. Bu düşünce dünyanın sonsuz bir gelişimde ve oluşumda olduğunu açıklar. Marksist düşünceye göre dünya ölümlü boynuzunda durmaz, değişiklikler üstünde durur. Dünya sonsuz bir geliş-

kiler karmasıdır. Tarihi gelişim bu gelişmelerin bir sonucudur.

Kendini sosyalist insanın dogmatik, gemacı kafa yozlaşmış insanın en belirli örneğidir. O, öyle bir zavallıdır ki, hem kendini sosyalist sanır, hem de dogmaların, gemaların tutsağıdır. Bizim memlekette işte bu tür insanlardan çok var.

O, bir bilim adamıysa, bakacağız, büyüğünden küçüğüne ne kadar dünya üstüne kişiliğince eğilmiş. Ezberciliğinden başka ne yapmış. Bir sanat adamıysa, dünyaya nasıl, ayrı, kişiliğince bir tad, bir öz, bir biçim getirmiş. Bilim adamıysa, sanat adamıysa bakacağız ki, ne kadar yaratmış... Bütün bunlar yok mu, sonra da seninki çıkmış ortalığa ötüyor mu, eee, arkadaş sen adamlığını benim külahıma anlat diyeceğiz. Sosyalist düşünce bir gema, bir dogma değil, bir metoddur. Dünyayı sağlamca araştırma anahtarıdır.

Az gelişmiş, gematik, dogmatik, yani yozlaşmış aydının savaşı da kural dışıdır, yani insanca değildir. Yani mertçe, dostça değildir. Bir araştırma, bir gerçeği ortaya çıkarma değildir. Düşmanca bile değildir.

Bir düşünce adamı nasıl yıkılır, onun üstesinden nasıl gelinir, elbette onun düşüncesini, düşünce düzeninin çürüklüğünü ispatlayarak. Yozlaşmış kafalar hep bu yolu seçerler. Seçmişlerdir.

Az gelişmiş bir memlekette en geçerli silah dedikodu, pislik atma, iftira, küfürdür.

Yazar olalım, çizer olalım, ne olursak olalım bir insanı küfürle, çamurla, yalanla, dolanla, dedikoduyla yıkmak mı istiyoruz biz sosyalist değil, insan bile olamayız. Dedikodunun, iftiranın, çamurun, yalanın dolanın insan yıkmakta geçerli olduğu düzey umutsuz bir düzeydir. Orada hiç bir şey bitmez, o, öylesine kurak bir topraktır ki, eşek inciri bile bitmez... Son günlerdeki tartışmalara bakın... Amanallah! İnsanlık mı bu? Sıra köşkte oturanlar, kişilikleri çığ ıplığı bağı, kişilikleri çürümüş, çamurlaşmış kişiler başkalarını çamurla yıkmaya çalışırlarsa az bir sürede tuz buz olacaktırlar. Beklesinler, azıcık beklesinler... Az gelişmiş aydın ortamında bile tutunamayacaklardır. Bir fıskırma gelen sağlıklı, savaştı halk var. Bir de gençlik var. Halkın temizliği az gelişmiş aydının elindeki karnayı tez günde yıkayacaktır. Dedikodunun, çamurun o kadar geçerli bir silah olmadığını çok yakında göreceğiz. Bu silahın kullananları yerle bir ettiğini de çok yakında göreceğiz.

Zinhaaar dedikodu yapmayasın, çamur atmayasın... Vay sana, vaylar sana.

kırı bir davranışları olmadıkça Aren ve arkadaşlarının partiden ihracını hiçbir şekilde düşünmediklerini de sözlerine eklemektedirler.

Buna karşılık Aren ve arkadaşlarının, bütün bu şifahlı beyanlara rağmen kuşku içinde bulundukları, Aybar'ın kendilerini ergeç tasfiye etmek isteyeceğine inandıkları anlaşılmaktadır. Bu bakımdan, muhalif par-

lamenteilerin, partiden ihraç edilme-yi beklemeden kendileri ayrı- rılıp yeni bir hareket organize etmeleri ihtimali de mevcuttur. Böyle bir hareketin, eğer Çetin Altan'ın inhsas ettiği gibi, yeni bir siyasi parti kurmak amacı varsa, partiden 3 Şubat'tan önce kopmaları ve 1969 seçimlerine girebilmek için yeni bir grup teşkil etmeleri gerekecektir. Ancak bunun için de başka partilerden yada bağımsızlardan en az üç milletvekili transfer edilmesi lazımdır. Zira, Aybar'a karşı çıkan milletvekillerinin sayısı 8'dir ve bunlardan biri de, ne Aybar'ı ne de Aren'ci olduğunu açıklamıştır. Bu durumda 10 kişilik grubun tamamlanması, ancak üç milletvekilinin transferi şartına bağlıdır.

Ancak bu şart gerçekleştiikten sonradır ki, Aren'ciler ikinci bir sosyalist parti olarak seçimlere katılacaklardır. O takdirde, Türkiye sosyalistleri 1969 seçimlerinde iki partiden birine oy vermek zorunda kalacak, sol olaylar ikiye bölünecektir. Milli ba-

kıye sistemi kalktıktan sonra tek sosyalist partinin dahi bir çok illerde barajı aşması ve parlamentoda grup kurması ihtimali çok zayıflamışken, bir de sol oyların ikiye bölünmesi önümüzdeki seçimlerde sosyalist hareket için büyük çöküntüye sebep olacak, sosyalistler parlamentoda grup olarak seslerini duyuramayacaklardır.

Bu katı gerçekler ortada olduğuna göre, olağanüstü büyük kongreye giden TİP'in yöneticileri, parlamenteiler ve tabanın temsilcileri bütün ihtimalleri üzerinde uzun uzun düşünmek ve sosyalist hareketin ağır sorumluluğunu omuzlarında adamakul-lu hissetmek zorundadırlar.

Tabanın çağrısı, bu olumsuz ihtimallerin ortadan kalkmasına ve partinin çıkmazdan kurtulmasına imkân hazırlamıştır. Bu çağrıya kulak vererek partinin temel sorunlarına eğilmek ve kişisel nedenlerle sosyalist hareketin bölünmesini önlemek bütün delegeler için tarihi görev-dir.

Çingene çalar, arap oynarken...

Karşıdaki apartmanı yıkıyor işçiler...
Öyle bir hissimle indiriyorlar ki kazmayı,
Yıkılan duvar değil sanki, düşman...
Ama yine onlar karacak harcı yarı

Yeni kurulacak aydınlık yarı...
Ama sen, işçilerin partisini deviren karanlık aydın,
Yerine bir çergi bile kuramıyacakslın!

Can YÜCEL

Türkiye'nin başına Amerika yeni belalar açıyor...

KARADENİZ'E AÇILAN AMERİKAN GEMİSİ
— Birinci Dünya Savaşı'na da böyle girmişti! —

AYNEN Birinci Dünya Savaşı'nda Goben ve Breslav gemilerinin Osmanlı Devleti'ni ateş hattına sürmesi olayında olduğu gibi, geçen hafta iki Amerikan savaş gemisinin Karadeniz'e açılışı da, Türkiye üzerinde yeniden kara bulutlar toplanmasına sebep olmuştur.

Montrö Antlaşması'nı uygulamakla görevli Türkiye kasım ayının son haftasında iki Amerikan savaş gemisinin Boğazlar'dan geçerek Karadeniz'e açılacağını, Karadeniz'de sahili bulunan ülkelere bildirmiştir. Ancak Sovyetler Birliği ile Bulgaristan, Türkiye'ye derhal birer nota vererek Montrö Antlaşması'nın ihlali edildiğini ileri sürmüştür. Notalarda açıklandığına göre, Karadeniz'e açılacak olan gemilerin taşıdıkları silahları Montrö Antlaşması'nda yer alan hükümlere uygun değildir. Zira Amerikan gemileri nükleer silahlarla donatılmıştır, oysa Montrö Antlaşması'nda bu tip gemilerin Boğazlar'dan geçebileceğine dair bir kayıt yoktur. Üstelik, Montrö Antlaşması'nda «Toplarının çapı 203 Milimetreden fazla olan silahlar Karadeniz'e çıkamaz» şeklinde bir hüküm mevcuttur. Oysa Karadeniz'e açılan Amerikan gemilerinden USS Dyess'in füzelerinin çapı 305 Milimetredir.

Sovyetler Birliği'nin Amerikan gemilerinden kuşku duymasının nedenleri sadece notada açıklanan bu hususlardan ibaret de değildir.

Türk istihbarat servislerine ulaşan haberlere göre, USS Dyess ve USS Turner gemileri, üçüncü kez yıl Kuzey Kore tarafından tutuklanan USS Pueblo Gemisi gibi en modern casusluk araçlarıyla donatılmıştır. Hatta bu gemilerdeki casus-

luk araçları, USS Pueblo'nunkilerden daha da mükemmeldir. Bu aletler vasıtasıyla 450 Mil mesafedeki bütün sinyalleri, hava ve deniz üslerini, denizaltı sığınaklarını tespit etmek de mümkün olmaktadır. Nitekim bir kaç yıl önce Karadeniz'e çıkartılan bir Amerikan gemisi de bu şekilde casusluk faaliyeti içinde bulunmuş, ondan sonra Sovyetler bu araçların menzili dahilinde bulunan bütün üslerin yerlerini değiştirmek, şifre sistemini yeni baştan düzenlemek zorunda kalmıştır.

Bu tip gemilerin Karadeniz'e açılışından sonra Sovyetler Birliği bu değişiklikler dolayısıyla 150 Milyon Lira'lık masrafa girmek zorunda kalmaktadır.

Amerikan gemilerinde denizaltı füzeleri gibi çok modern savunma araçları bulunduğu için, USS Pueblo gibi tutuklanmaları da mümkün olamamakta, sadece uzaktan takip edilebilmektedir.

Sovyetler Birliği'nin bu şiddetli tepkisi karşısında Türk Hükümeti, Amerika'nın kısırtmalarını savunan bir tutum takınmış, Amerikan savaş gemilerinin antlaşma hükümlerine uygun olarak Karadeniz'e geçebileceklerini bildirmiştir.

Ve Türk kamuoyu kabine değişikliği konusundaki haberlerle meşgul iken 9 Aralık pazarı günü Amerikan savaş gemileri beş günlük bir dolanma yapmak üzere Karadeniz'e açılmışlardır.

Karadeniz'e savaş gemisi çıkartan Birleşik Amerika'nın, boğazlar statüsünü tesbit eden Montrö Antlaşması'nda imzası da yoktur. Bu bakımdan, antlaşmaya imza koyan bütün ülkelerin bu konuyu yeniden ele alarak yeni bir anlaşmaya varmaları gerekmektedir. Bunun anlamı ise, Çanakkale ve İstan-

bul boğazlarının diplomatik görüşme masasına yatırılmasıdır.

Akla şu soru gelmektedir: «Amerika niçin Türkiye'yi bir Boğazlar Meselesi ile karşı karşıya getirmek istemektedir?»

Amerika'nın böyle bir mesele yaratmakta her bakımdan büyük çıkarları vardır. Önce, Çek olaylarını alet eden Amerika, dağılmak üzere olan NATO'yu derleyip toparlamaya çalışmış ve bunda da bir dereceye kadar başarı sağlamıştır. Sonra, Türkiye ile Sovyetler Birliği'nin her geçen gün gelişen ilişkilerini bir noktada tutmanın zamanı gelmiştir. Çünkü, Türkiye'nin tarafsızlığa doğru kayması demek, Amerika'nın Ortadoğu'da sürdürdüğü çıkarlarının büyük çapta sarsılması demektir. Boğazlar Statüsü'nün zorlanması Sovyetler Birliği'nin güvenlik sistemlerinin tehlikeye düşürülmesi karşısında Moskova'nın şiddetli tepki göstereceği önceden bilinmektedir. Sovyetler Birliği'nin Türkiye'ye karşı küçük bir çıkışı dahi Türk - Sovyet ilişkilerine gölge düşürecektir. Nitekim, gazetelerde Sovyetler Birliği'nin Türkiye'ye nota verdiği haberleri yer alır almaz, tutucu ve iktidar organı gazeteler hemen Sovyetler Birliği'ne karşı saldırıya girişmişlerdir.

Nükleer silahlarla donatılmış iki Amerikan Savaş gemisinin Karadeniz'e açılmasını olayı şu basit mantık çerçevesi içinde Türk halkına benimsetilmek istenmektedir:

«... Nasıl Sovyet gemileri Akdeniz'de dolaylı olarak, Amerikan gemileri de bir açık deniz olan Karadeniz'de dolaylı olarak...»

Oysa, İngiltere Bahriye Bakanı David Owen'ın geçen hafta içinde söyledikleri, Türkiye üzerine oynanmak istenen oyunu bütün çıplaklığı ile ortaya koymaktadır. Owen,

«... Sovyetler Birliği'nin Akdeniz'de meydana getirdiği savunma kuvveti karşısında, strateji değişikliği yapılması gerekmiş, İngiltere Akdeniz'e kuvvetli bir deniz birliği göndermiştir. Strateji gemi karşısına geri çekilmektedir.»

Owen'ın bu konuşmayı yaptığı gün ise Amerikan savaş gemileri, beş günlük bir seyir için Karadeniz'e açılmışlardır.

Amerika'nın amacı, Boğazlar yoluyla Sovyetler Birliği'ne baskı yaparak Akdeniz'deki deniz gücünü azaltmaya zorlamaktır. Nükleer silahlı iki Amerikan savaş gemisinin Boğazlardan geçişini, önümüzdeki aylar içinde yenileri izleyecek ve Amerikan gemileri Karadeniz'de birikim yapma imkânları yaratacaklardır. Böyle bir baskı karşısında

Sovyetler Birliği'nin boyun eğip eğmeyeceğini bugünden kestirmek mümkün değildir.

Fakat, bu arada küçük bir kıvılcım'ın yol açacağı çatışmada, kabak gene Türkiye'nin başına patlayacaktır. Bunun anlamı ise, Amerikan üsleri ile dolu Türkiye'nin patlak verecek savaşın ilk hedefi ve milyonlarca insanın kısa bir süre içinde yok olacağıdır. O zaman, bugün oynanmakta olan oyuna «Biz Montrö Antlaşması'nı uygulayamayız» diyerek seyirci kulanları, bu inandırıcı olmayan savunmaları sorumluluktan kurtarmayacaktır.

Tehlikenin büyüklüğünü görüp te susan şöretler de sorumluluklardan kendilerini kurtarmayacaklardır.

İki savaş gemisini Karadeniz'e yollayarak, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasındaki iyi ilişkileri dinamitlemeyi planlayan Amerika'nın savunması, Karadeniz'in bir açık deniz olduğu ve burada uluslararası kuralların uygulanacağı şeklindedir. Oysa, aynı Amerika, 1962 Küba krizinde uluslararası kuralları bir yana iterek, açık denizlerin özgürlüğünü açıkça çiğneyip kimseye danışmadan Küba Adası'nı abluka altına almıştır. Ve Amerika, ancak bu gibi davranışlarla Türkiye'nin ihtiyacı olan himayeyi sağlayabileceğini ileri sürmektedir.

CHP lideri bu konuda konuşmaktan kaçınmaktadır. Oysa, Çankaya'daki köşke gidip gelenlerin, aile toplantılarında anlatıklarına göre İnönü, Amerika'nın bu davranışının Boğazlar rejiminin yeniden görüşülmesi amacıyla taşıdığı kanısındadır. Çünkü, Boğazlar rejiminin yeniden ele alınıp bir antlaşma konusu yapıldığında, Montrö Antlaşması'nda imzası bulunmayan Amerika görüşme masasında baş köşeyi işgal edecektir. Ve Boğazlar üzerine yapılacak görüşmelerde son sözleri Amerika ile Sovyetler Birliği söyleyecek ve Boğazlar bir pazarlık konusu yapılacaktır. Bu pazarlık sonunda ise kârlı çıkacak ülkeler, Sovyetler Birliği ile Amerika olacaktır. Çünkü, önemli olan iki büyük ülkenin çıkarlarının zedelenmemesidir. Bunun yolunda da, Türkiye'nin zararına da olsa bulacaklardır. Türkiye'ye o zaman düşen, antlaşma hükümlerini bugün olduğu gibi gene yorumlamadan uygulamak olacaktır...

Mehmet Turgut'un açmazı

Süleyman Demirel istediği kadar bizim içimizde ideoloji kavgası yok denebilir, belki ideoloji kavgası var. AP'nin içinde. Hem de en kıyıcı var. Öyle bir kırkamba ki çünkü AP, orda kırk harâmî birbirini kovalamakta. Demirel'in «bizim yarısı dediği bir bakıma, «kırk harâmîyiz, birbirimizi severiz» felâketinin dile geliyorsa, bir bakıma da son kongrede ve son kongrenin ardından olanları birlikte düşünüldükte, «bizim» ten pay kapma yollarının ayrılabileceğinin üstü kapalı itirafıdır.

Süleyman Demirel ne derse desin AP'de kavga vardı, ve kavgayı yine, evet yine, Süleyman Demirel'in başını çektiği AP'nin Atatürkçüleri kazandı. Zaten AP'ye iktidar ilkin bu şartla verilmmişti. Süleyman Demirel AP'nin başına bu şartla ve bu şartta her daim bağlı kalınacağı teahhüd edildiği için getirilmişti. Kırk ambarın her birinde çayan, akrep, kırkayak, danaburnu ve engerek yılanı fasileşinden türlü çeşitli «haşaratın» çöreklenmiş olduğu bilindi-

ğinden, kapıların başı, hangi kitap üzerine yemin ettikleri gündüze ayan olan bir harâmî takımına tutturulmuş, onların da başına Süleyman Demirel kornu-başı atanmıştı.

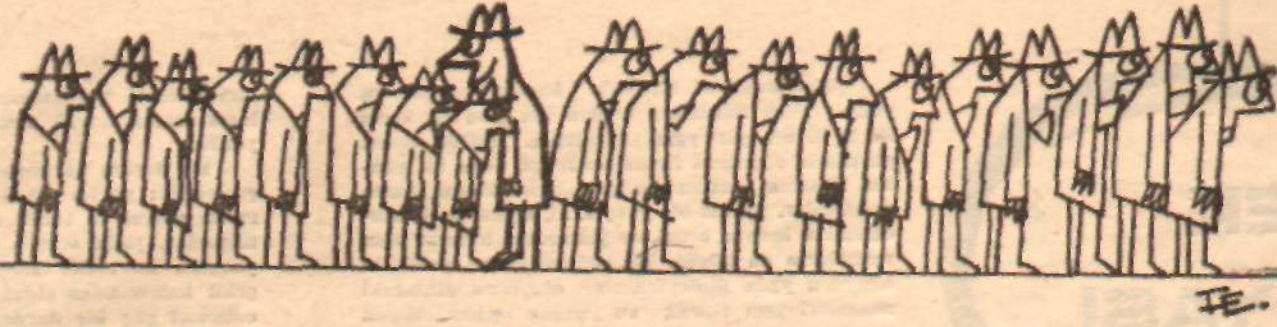
Oysa AP'de öteden beri bir başka takım, kapıları açıp içerdeki «haşaratı» dışarı uğratarak bir yere varabileceklerini, sözcüleri oldukları «idealin» borusunu öttürebileceklerini sanmışlardır. Bu kez de yine bir ileri atılım yaptılar ve yine yenik düştüler. Bu arada kavga açığa çıktı. Aydın Yalçın'ın «ileri geri» konuşmaları, kulliste kaypak oynadı diye Süleyman Demirel'in uğradığı suçlamalar, hep bundan. Süleyman Demirel, «Kırk harâmîyiz, birbirimizi severiz» desin dediği kadar; Aydın Yalçın, «Kırk harâmîyiz, birbirimizi bilimiz!» diyor açık açık.

Özel sektörcü -yani Türkçesi, harâmîci- AP'deki kavga, önüne bakan (ilerici) sermaye ile, ardına bakan (tutucu) sermayenin, yani «Atatürkçü» düzenin devranı kazançları üzere görenlerle, kanyaları üzere görenlerin kavgasıdır. Bu

kavgayı, bugüne kadar olduğu gibi bugünden sonra da, ilerici kazanacağı benzer. Önüne bakan sermaye holdingleriyle, özel okullara dair Danıştay kararlarıyla, ilerde kavgasına çıkacak ilginç Anayasa yorumlarıyla, ve daha da başka usul ve erkânıyla, ve de Natoşuyla, Türkiye'yi uygarlık ve Batılılaşma yolunda «ileri» götürmek, uluslararası alanda «itibarlı» kılmak için elinden geleni ardına komamaya kararlı görünüyor. AP kongresinde Süleyman Demirel ve gizli takımının zaferi, ilerici sermayenin kuru gürlüğüne pabuc bırakmayacağına inanılır. Demirel pabucu yarımardan değil, pabucu bütünlerden olduğunu hiç değilse bugüne kadarki çihil hizmetleriyle açıkça gösterdiği için, oy birliğiyle, ve ayakta, genel başkanlığı haketti. Ama günü dün, Menderes gibi, onun da yerini dolduracak başka müteahhitler bulunmak istenir elbet. O zaman buna en az geçen, sanırım, Süleyman Demirel kendisi olacaktır.

Emperyalizmin oynadığı at bir değil, iki değil, üç değil.

T. AĞAOĞLU

Arkadaşımız Fethi Naci'nin «Komünizmi övme» iddiası yla 1,5 yıl hapse mahkûm edildiği 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki son duruşmada yaptığı savunma

Bu, Atatürk'ün mahkûm edilmesi olacaktır!

ANT dergisinin 7 Kasım 1967 tarihli sayısında, Ekim İhtilâlinin 50. yıl dönümü münasebetiyle Fethi Naci (İsmail Naci Kapakcıoğlu) tarafından yazılan «Ekim İhtilâli Elli Yaşında» başlıklı yazı, sadece, 50. yıl dönümü dolayısıyla bütün yeryüzünde ve Türkiye'de sözü edilen Ekim İhtilâli hakkında, haftalık bir aktualite dergisinin okurlarına objektif bilgiler vermesi amacıyla nazırlanmıştır. Nitekim bilirkişi raporu olsun, savcı mütalâası olsun, verilen bilgilerin suç konusu olmadığına müttefiktir. Suç konusu sözler, ne kadar şaşırtıcı gelirse gelsin, Atatürk'ün sözleridir. Evet, Atatürk'ün 1920 yılında Büyük Millet Meclisi kürsüsünde söylediği ve Meclis zabıtlarına geçen sözlerini 1967 yılında tekrarlamak artık suç sayılır hase gelmiştir.

Savcı, bilirkişi raporuna dayanarak, Atatürk'ün sözlerinin tekrarını şu bakımlardan suç saymaktadır.

1) Bu sözler, «Atatürk'ün 1920 şartları içinde Rus komünist ihtilâli lehinde söylemek mecburiyetini duyduğu sözlerdir.»

2) Bu konuşma, «Atatürk'ün o günkü dış siyaset lezâz ve memleketin mevcut şartları içinde Meclis'te yapmış olduğu» bir konuşmadır. Bu konuşmanın «Rus proleter ihtilâlinin ellinci yılını kutlamak havası içinde ve komünist sistemin çeşitli alanlardaki başarılarını gösteren bir yazıdan sonra nakledilmesi ile Atatürk'ün sözleri vasıta olarak kullanılıp» komünizm övülmüştür.

3) Atatürk'ün sözlerinin yazının muhtevası ile ilgili yoktur ve irtibat tesisine de lüzum görülmeden nakledilmiştir.

BU iddialar, 10 sütunluk yazının tarafımızdan yazılan 9 sütununu suşuz bularak Atatürk'ten aldığımız 1 sütunluk parçayı suçlayan, bu suçlamayı da Atatürk'ü keyfî bir şekilde yorumlayan iddialardır. Ve hâzin tarafı bilirkişi de, savcı da Atatürk'ü incelemeyen Atatürk'ü diledikleri gibi yorumlayabileceklerini sanmaktadırlar. Bunun içindir ki ileri sürülen iddialar baştan aşağıya yanlıştır. Şöyle ki:

Cumhuriyetin kurucusu hakkında Cumhuriyetin savcısının «Atatürk'ün 1920 şartları içinde Rus komünist ihtilâli lehinde söylemek mecburiyetini duyduğu sözler» gibi yorumlarda bulunmasını bizzat Atatürk yalanlamaktadır. İşte 1.XI.1927'de, yani savcının ifadesiyle o günkü dış siyasetin ve memleket şartlarının üzerinden tam yedi yıl geçtikten sonra, Ekim İhtilâlinin 10. yıl dönümü dolayısıyla Atatürk'ün «Sosyalist Sûralar Cumhuriyetleri İttihadı Heyeti İcrâyesi Reisi Kalınlaş» çektiği telgraf: «İnkılâbın (yani Ekim İhtilâlinin) onuncu seneli devriyesi münasebeti mübeccellesiyle en samimi tebrikâtını kabul etmenizi rica ederim. İttihat milletleri ile Türk milleti hayatı ceditlerinin en müşkil devrelerinde daima birbirlerine karşı ızhârı muhabbet etmiş olduklarından Türk milletinin hayatı siyasiye ve iktisadiye sahasında elde ettikleri müsalemetkâr zaferler dolayısıyla dost İttihat milletleriyle aynı zamanda ve aynı derecede sevinmesi gayet tabiidir. İttihat milletlerinin dahil olmuş oldukları devre mesudenin ve şimdiye kadar istikmal ettikleri imar ve ıslah eserinin ilelebet devam edeceğine kanaatim berkemektir. Türk milleti ile İttihat milletleri arasındaki dostluğun sulhu cihan nefine olarak tezayüt ve inkişaf da berdevam olacağı hakkındaki kanaatimi beyan ederim.» (Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü tarafından

yayınlanan «Atatürk'ün Tamim, Telgraf ve Beyan-nameleri» Sayfa: 537). Atatürk'ün şu sözleri de, yukardaki telgraftan 6 yıl ve savcının suçladığı konuşmadan 13 yıl sonra gene Kalınlaş'a çekilen bir telgrafta yer almaktadır: «Büyük ve dost komşu memleketin iktisadi, sanayi ve ziraat ve hars sahalarında elde ettiği büyük muvaffakiyetleri şiddetli bir alâka ile takip ederek...» (Yukarda zikredilen eser, sayfa : 562)

ATATÜRK'ün bu sözleri, 1 Mart 1922'de Meclisin açış konuşmasında söylediği «Tam ve hakikî istiklâlimizi açık ve samimî en evvel teslim ederek bize yeddi muhadenetini uzatan Rus Sûralar Cumhuriyeti ile revabit-i uhuvvetkâranemizin tahkiki siyaset-i haricîyemizin esasidir.» sözleriyle, ve 1 Kasım 1924'te gene Meclis'i açarken söylediği «Hükûmeti Cumhuriyetimiz, Rusya Sovyet Cumhuriyetiyle hakikî ve vâsi hüsnü münasebatı, mazide olduğu gibi, şîari siyasi addetmektedir.» sözleriyle ve 9 Mart 1935'te CHP dördüncü büyük kurultayını açarken söylediği «Türk — Sovyet dostluğu arı ulusal barış için şimdiye kadar yalnız hayır ve fayda getirmiştir. Bundan sonra da yalnız hayır ve faydah olacaktır.» sözleriyle, ve 1 Kasım 1936'da Meclis'i açış konuşmasında söylediği «Bu münasebetle, karada ve denizde büyük komşumuz Sovyet Rusya ile aramızdaki, on beş seneden beri her türlü tecrübeden geçmiş olan dostluğun, ilk günkü kuvvet ve samimiyetini tamamiyle muhafaza ederek, tabii inkişafında devam ettiğini beyan etmekle de ayrıca memnuniyet duyuyorum.» sözleriyle birlikte düşünülürse, Atatürk'ün «Ekim İhtilâli 50 Yaşında» başlıklı yazımıza alınan sözlerinin, bilirkişinin ve savcının zannettiği gibi, günlük politika endişeleriyle söylemek mecburiyeti duyulana sözler olmadığı, Atatürk'ün temel dış politika anlayışının yani hiç bir devletin iç işlerine karışmadan, barış ve güvenlik içinde yaşama şeklinde özellenilecek olan bir dış politika anlayışının ifadesi olduğu anlaşıyor. Bunun için Atatürk'ü dış politikayı mahkûm etmeden bu yazıyı mahkûm etmek imkânsızdır.

ATATÜRK'ün sözlerinin yazının muhtevası ile ilgili ve irtibatı açıktır. Ekim İhtilâlinin 50. yılda gerçekleştirdiklerini bir tek değer hükmü ilâve etmeden sadece kuru rakamlarla anlattıktan sonra Anadolu İhtilâlinin kahramanının ağzından Ekim İhtilâlinin yorumunu vermek, bir yazar için, üstelik Atatürk üzerinde devamlı olarak araştırmalar yaparak kitap hazırlayan bir yazar için son derece ilgi çekicidir. Atatürk'ün bu sözleri bir övgü değil, bir tahlildir. Nitekim savcı, bu sözlerin neresinde övgü olduğunu gösterememiştir. Atatürk, Ekim İhtilâli'nin, Kalınlaş'a çektiği ve yukarıya aldığımız telgrafta, övmektedir; fakat biz yazımızda Ekim İhtilâlini objektif olarak açıklamak amacını güttüğümüz için o övgüyü değil, bu tahlili aldık.

Yazımızda, savcının ileri sürdüğü gibi, «Rus proleter ihtilâlinin ellinci yılını kutlamak havası» zerre kadar yoktur. Yazı, sadece kuru rakamlara dayanan bölümlerden meydana gelmektedir. Sovyetler Birliği'nin 50 yıl içinde gerçekleştirdikleri rakam rakam sayılmaktadır, ama bu rakamlar hakkında bir tek değer yargısı yoktur.

Bilirkişinin savcısı da yanılan bir rapor düzen-

lemesi, bir temel yanlışından ileri gelmektedir : Onlar, Atatürk'ün Ekim İhtilâlini tahlilini «komünizmi övme» sanmaktadırlar. Endişeleri bundandır. Bunun da sebebi Atatürk'ün fikirlerini yeter derecede incelememiş olmalarıdır. Atatürk, savcının ifadesiyle o günkü dış siyaset ve memleket şartları içinde, 6 Şubat 1921'de, Hâkimiyet-i Milliye gazetesinin «Komünizm ile Rus dostluğu esaslı» arasında bir münasebet var mıdır? sorusuna şu cevabı vermiştir: «Komünizm içtimai bir meseledir. Memleketimizin hali, memleketimizin içtimai şeraiti, dini ve millî ananelerinin kuvveti Rusya'daki komünizmin bînce tatbikine müsait olmadığı kanaatını teyid eder bir mahiyettedir. Son zamanlarda memleketimizde komünizm esaslı üzerine teşekkül eden fırkalar da bu hakikati bittücrübe idrak ederek tatil-i faaliyet lüzumuna kaani olmuşlardır. Hattâ bizzat Ruslara mütefekkirleri dahi bizim için bu hakikatin subûta-na kaanî bulunuyorlar. Binaenaleyh bizim Ruslarla olan münasebet ve muhadenetimiz ancak iki müstakîl devletin İttihad ve İttifak esasıyla alâkadardır.»

Bu sözler, Atatürk'ün temel görüşünü ortaya koymaktadır: Ekim İhtilâlinin başarılar kazanması başka şeydir, Türkiye'de komünizmin uygulanması başka şeydir. Bunların birbiriyle ilgisi yoktur. Atatürk bunları 1921 yılında açıkça söylemektedir. Eğer bilirkişinin ve savcının sandığı gibi Atatürk günlük politikacılar gibi konuşan biri olsaydı Hâkimiyet-i Milliye'ye bu sözleri o günkü dış siyaset ve memleket şartları içinde söylemezdi!

SONUÇ :

● «Ekim İhtilâli 50 Yaşında» yazısı «kutlama havası» içinde yazılmış bir yazı değildir. Ekim İhtilâlinin 50. yıl dönümü dolayısıyla dünyada ve Türkiye'de bütün gazetelerin ve dergilerin yazılar ve tefrikalar yayınladıkları günlerde, haftalık bir aktualite dergisinin aktualiteyi okurlarına verecek amacıyla hazırladığı bir yazıdır; objektif bir yazıdır; sadece kuru rakamlar veren bir yazıdır.

● Atatürk'ün Meclis zabıtlarına geçen sözleri övgü vasfında değildir, etahilla vasfındadır. Bunun için yazının sonuna eklenmiştir. Ve yanlış anlamaları önlemek için Atatürk'ün sözlerinin hangi tarihte ve niçin söylendiği bilhassa belirtilmiştir.

● Atatürk'ün sözleri o günün şartları içinde söylenmek mecburiyeti duyulmuş sözler değil, Atatürk'ü dış politikaya uygun sözlerdir; nitekim Atatürk, şartları tamamiyle değiştikten sonra da, örneğini verdiğimiz telgrafta Ekim İhtilâli hakkında aynı görüşleri —bu defa övgüler de katarak— tekrarlamıştır.

● Yazının mahkûm edilmesi, gerçekte, Fethi Naci'nin değil, Atatürk'ün mahkûm edilmesi olacaktır. Atatürk'ün sözleri de Marx'ın, Lenin'in Stalin'in sözleri gibi 142. maddeye giren sözler sırasına sokulmuş olacaktır.

● Hiç bir övgü kasdı olmadan yazılan, sadece kuru rakamlara dayanan ve Ekim İhtilâlinin oluş şartlarını ve 50 yıl içinde gerçekleştirdiklerini objektif olarak aktartıran yazıda ileri sürülen suç yoktur. Bu o kadar açıktır ki aleyhteki bilirkişi raporu tek kış tarafından hazırladığı halde, geçmişte Prof. Sulhi Dönmezer ile Fethi Naci arasında husumet olduğu halde, yeni bir bilirkişi heyeti teşkilini ve yeni bir tetkikatı bile talep etmedik. Şimdi talep edilebilecek tek şey talep ediyoruz: Beraatımız.

ÇEK DOSYASI

Çekoslovakya Krizinin başlangıcından bu yana, Türk basınında hemen her gün bu konu ile ilgili bir çok yazı yayımlandı. Bütün siyasi partilerin sözcüleri fırsat buldukça daha ilk günden itibaren partilerinin görüşlerini kamu oyuna açıkladılar. Şurası bir gerçek ki, siyasi parti sözcülerinin hemen hepsi ve yorumları kaleme alan yazarların da büyük bir çoğunluğu ne yazık ki okuyucu yada dinleyicilerine, olayların altındaki nedenleri tam olarak su yüzüne çıkarabilecek açıklama yapamadılar.

Yazılan ve söylenenlerin çoğu «duygusal» bir merkezî etrafında toplanıyor, «özgürlük», «sosyalizme ihanet», «reformlar», «direnmeye hakkı» v.b. gibi yuvarlak deyimlerle olayların muhasebesi yapılmaya uğraşıyordu. Yazı ve konuşmalarda Çekoslovak halkının bazı «reform-

lar» istediği açıklanıyor, fakat istenilen reformların somut olarak neler olduğu bile belirtilmiyordu.

Bu durum karşısında ortaya şöyle bir sorun çıkıyordu: ya bu sözler ve yazarlar olayları yaratan sosyal ve tarihi nedenleri gerçekten görüyorlar, yada ortada bir ülkenin topraklarının yabancı kuvvetler tarafından işgal edilmesi gibi, şekil bakımından oldukça ağır, nazik ve kabul edilmesi güç bir durumun bulunması yüzünden, diyalektik kurallara boş verip, bir kısır döngü içerisinde «laf yapmayı» tercih ediyorlardı.

İşin en acı tarafı, Türkiye'deki sol kanadın adeta sözcüsü haline gelmiş bazı yazar ve politikacılar, adeta bir sürpriz halinde ortaya çıkan ılgal olayları üzerine büyük bir paniğe kapılacaklar, uzun bir zamandan beri saldırılarına ma-

GERÇEKLER KONUŞUYOR...

Derleyen: Mekin GÖNENÇ

1. Batı ülkeleri basınının Çekoslovakya ile ilgili haberlere geniş bir yer ayırması bu yılın ocak ayına rastlar. Zira, 1968 ocak ayının başlarında Çekoslovakya Komünist Partisi ileri gelenleri, yakın gelecekte uygulamayı planladıkları reformlardan söz etmiş ve bu hareket batılı çevrelerde geniş bir ilgi görmüştü. Siyasi gözlemciler bu gelişmeleri Çekoslovakya içerisinde yepyeni bir akımın başlangıcı olarak yorumlamışlardı. Batılı yazarların bazıları bu gelişmeleri «liberal komünizm», bazıları ise «demokratik sosyalizm» deyimleri ile tanımlıyorlardı. Bazı siyasi yorumculara göre de, bu gelişmeler, Stalin'in ölümünden sonra aynen SSCB'de meydana gelen değişiklikleri andırıyordu.

Ne var ki, batı ülkelerindeki hiçbir basın yada yayın organı, Çekoslovakya'da su yüzüne çıkan bu gelişmeler hakkında Sovyetler Birliği'nin kendilerinden tamamen değişik bir görüş ve değerlendirmeye sahip olduğunu açıklamak gereğini duymayacaktı. Daha o zamanlarda, bu gelişmelerle ilgili olarak Sovyet ve Çekoslovak yetkilileri arasında şu temaslarda olmuştuk:

● Çek ve Sovyet liderleri ocak ayı içerisinde Moskova'da, şubat ayı içerisinde de Prag'da bir araya gelerek bu gelişmeleri tartıştılar.

● Sovyet liderleri, sosyalist rejimi Çekoslovakya'da güçlendirmek gerekçesi ile uygulanması düşünülen reformların rejimin savunucusu işçi ve köylüler arasında değil de, sosyalizme karşı çıkan çevreler tarafından benimsenmekte ve teşvik edilmekte olduğu hususunda Çek liderlerinin dikkatlerini çektiler.

● Yine aynı toplantılarda Sovyet liderleri, düşünülen reform tasarımlarının batı basınında, «Çekoslovakya'da sosyalizmi yıkıp kapitalist düzeni geri getirmek» şeklinde işlenerek, batılı çevrelerin aynı paralelde yoğun bir kampanya açtıklarını Çek liderlerine hatırlattılar.

Bu uyarılara cevap olarak, Çek liderleri «Bütün bu olup bitenlerden haberdar olduklarımız ve gereğinde sosyalizme karşı hareketleri durdurmak üzere her türlü tedbirin derhal alınacağı...» Sovyet liderlerine bildirdiler.

2. Gerekli önlemler yapılmayınca Çekoslovakya'da şu iki olay meydana gelmişti:

● Sosyalizm aleyhinde girişilen açık ve kapalı yoğun propaganda hareketleri, henüz sosyalizmi tam olarak benimseyememiş bazı komünist parti üyeleri, aydınlar ve öğrenciler üzerinde önemli bir etki bırakmıştı.

● Batılı devletler —özellikle A.B.D., İngiltere ve Batı Almanya— birdenbire yoğun bir kampanyaya girişerek, açık bir şekilde Çek ve Slovak halklarının «özgürlüğü» kavuşmak için giriştikleri bu hareketi takdire karşılıklarını ve olayları büyük bir dikkatle izlediklerini bildirmeye başladılar.

Polonya, Bulgaristan, Macaristan ve Doğu Almanya devletleri de Sovyetler Birliği'nin görüşlerine katılarak, bu konuda yeniden bir zirve toplantısı yapılmasını istediler ve Çek liderleri Mart ayı içerisinde Dresden'de toplanmayı kabul ettiler.

Çek liderleri ilk olarak Dresden'de «...ülkede olay ve gelişmelerin kötüye doğru gittiğini» itiraf etmek zorunda kalmışlardı. Bu toplantıda, Çek liderleri basın, televizyon ve radyonun yeni yeni örgütlenmekte olan anti-sosyalist çevrelerin eline geçmekte olduğunu kabul ediyorlardı. Ne var ki, Çek liderleri bir kere daha müteffiklerine, «kimse bu gruplardan korkuya kapılmamasın, kendilerinin mutlak surette kontrol altına alınacağını...» tekrarlayacaklardı. Fakat Çekoslovakya'nın sosyalist müteffikleri Çek liderleri ile aynı fikirde değildiler. Zira Çekoslovakya'da yaşamakta olan kendi vatandaşlarından yada görevli çevrelerden aldıkları raporlarda; «Çekoslovakya'daki anti-sosyalist çevrelerin siyasi bir çıkamaz yaratıp, adı bir DARBE hareketi ile hükümeti devirmek istedikleri» kuvvetli deliller öne sürülerek bildirilmekte idi.

3. Çekoslovak Komünist Partisi'nin mart-nisan ayları toplantılarında yeni bir program kabul edilmişti. Bu program özellikle yeni kurulmakta olan anti-sosyalist çevrelerden geniş bir ilgi görmüştü. Zira, kabul edi-

len yeni program anti-sosyalist cereyanları «kanuni» bir hale getiriyordu.

● Böylece, ülkedeki anti-sosyalist gruplar, sosyalizm aleyhinde faaliyetler gösteren ve bütün sosyalist ülkelerde yasaklanmış bulunan burjuva partileri hüviyetinde dernek ve ocaklar kurmağa başladılar.

● Daha sonra, basın, radyo ve televizyon Çekoslovak hükümetini desteklemeyi bırakarak, taa Hitler'e karşı girişilen mücadeleden bu yana yapılan her iş için Komünist Partisi aleyhinde yoğun bir kampanya açtı.

● Sistemli bir şekilde, başta Sovyetler Birliği olmak üzere Doğu Almanya, Bulgaristan, Polonya ve Macaristan aleyhinde cereyanlar başlatıldı.

Bu tip olayların gelişmesi üzerine, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi üyelerinin liderleri Çek liderleri ile derhal bir toplantıya girdiklerini öngördüler. Her iki tarafın liderleri 4 Mayıs günü Moskova'da karşı karşıya geldiler. Bu toplantı esnasında Çek liderleri açıkça ve hiç kaçınmadan şu hususları itiraf etmek zorunda kalmışlardı.

— Çekoslovakya'da durum oldukça kötüye gidiyordu.

— «Kanuni» duruma getirdikleri «muhafeze», aslında sosyalist sisteme muhafeze etmekte idi.

— Çek liderlerine göre, düşman yoğun bir çalışma gösteriyor ve olayları bir karşı ihtilal hareketi haline dönüştürmek için gayret sarfediyordu.

— Çek liderleri bu hareketleri yönetenlerin kimliklerini bildiklerini ve bunların bazı batılı devletlerle ilişkileri olduğu hakkında ellerinde deliller bulunduğunu bu toplantıda açıklamışlardı.

— Çekoslovak liderleri ülkelerinde gelişmekte olan olayların yalnızca bir iç mesele niteliğini taşımadığını, yeri ve zamanı gelince bu olayların Doğu Almanya, Polonya ve hattâ Sovyetler Birliği içerisinde yayılacak bir hüviyet taşıdığını da açıkça öne sürmüşlerdi.

4. Moskova toplantısından sonra, Çekoslovakya'daki mahalli komünist liderler kendi aralarında bir toplantı düzenleyerek, mutlak surette sosyalizme sadık kalmaması tezini savundular. Ayrıca, sosyalizmin korunma ve savunulması için kurulmuş bulunan «İşçi Milis Örgütü» ne bağlı bulunan işçiler de bir toplantı düzenleyerek hükümetten anti-sosyalist gruplara karşı tedbirler alınmasını istediler.

Ne var ki, Komünist Partisi liderleri kendileri ile aynı fikirde olmadıkları için, gereken tedbirleri almak üzere hiçbir faaliyet göstermeyeceklerdi.

5. Aynı günler içerisinde Çekoslovak aydınları adına bir «manifesto» yayınlanmış ve siyasi çevreler bu «manifesto» ya «2000 kelime» adını vermişlerdi. Görünüşe göre, bu «manifesto», Çekoslovakya'daki yazar, müzisyen, ilim adamları v.b. nın büyük bir çoğunluğunun görüş ve kararlarına uygun olarak, belirli bir heyet tarafından kaleme alınmış kimsinı yaratıyordu. Ayrıca, «manifesto»yu kaleme alanların isimleri de gizli tutuluyordu.

Ne var ki, daha sonraları bu «manifesto»yu kaleme alanların başlıca iki kişi olduğu ortaya çıkacaktı. «Literar-ni Listy» adlı gazetenin sorumlu yönetmenleri JUNG-MANN ve LUDVIK VESLEY!

JUNG-MANN daha sonra, ağustos sonundaki ılgal olayı üzerine Roma'ya gittiğinde, kendisine «Çekoslovakya'daki aydınların için idealleri uğruna direnenek, Sovyetler Birliği'ne karşı silahlı bir çatışmaya girişmediklerini» soran MOMENTO SERA adlı gazetenin muhabirine şöyle bir cevap verecekti:

«Biz Sovyetler'e silahla karşı koymadık. Çünkü bu konuda yapımız çürük. Bizler büyük çapta ve önemli patlamalar değil de, küçük kuskurtmalar yapabilecek bir kapasiteye sahip bulunmaktayız. Artık herşey bitti sayılır.»

LUDVIK VESLEY ise, ılgal olayları ile birlikte Batı Almanya'ya geçecek ve Münih şehrinde yerleşecekti.

Batı ülkelerindeki basın ve yayın organları aynen mal bulmuş mağribi

ya sürüklendi?

ruz kaldıkları gerici ve özel teşebbüsçü çevrelerin sırf yeni bir hücumuna uğramamak ve uzun zamanda işledikleri «bağımsızlık» sloganına ters düşmemek endişesi ile, en duygusal kahplarla Sovyetler Birliği'ne ver yansın edeceklerdi. Öyle ki, sağ basının en azı laf ebeleri bile bu konuda onların gerisinde kalacaklardı.

Şu hususu özellikle belirtmek isteriz ki, bir ülkenin topraklarının, vevleki kendi müttefikleri bile olsa, yabancı devletler orduları tarafından işgal edilerek, mevcut anlaşmazlıkların ceberrut bir şekilde kabul ettirilmesini ASLA onaylayacak değiliz. Bu bakımdan, yukarıda bahsini ettiğimiz yazar ve sözcülerden yakınımız, kendileri saldırıyı tasvip etmediler diye değil, olayları ve nedenlerini yeteri kadar incelemeyen, diyaliktik kurallara sadık kalarak somut örneklerle

halkı aydınlatamamaları ve sosyalizme yakınlık duyan çevrelerde tamiri güç derin tereddütler yarattıkları içindir.

Ashnda Çekoslovakya krizini doğuran sosyal, iktisadi ve tarihi nedenler her sosyalistin mutlaka bilmesi gereken bir önem taşımaktadır. Henüz «sınıf sorununu» yeni yeni yerleştirilmeye başlandığı, özellikle emperyalist Amerika tarafından Türk sosyalizmini boğacak gerici kuvvetlerin seri halde örgütlendiği Türkiye'de, Çekoslovakya krizini yaratan olaylardan sosyalistler adına çıkarılacak çok faydalı dersler vardır. Şayet aşağıda yayımlanmakta olduğumuz Çekoslovakya krizi ile ilgili rapor iyice incelenecek olursa, bu iddiamızda ne derece haklı olduğumuz derhal anlaşılacaktır.

Aşağıdaki yazı serisi gerek batı gerekse doğu haber kaynaklarından yararlanarak NARTHEON NEIGHBOURS MAGAZINE adlı derginin kadrosu tarafından hazırlanmış siyasi rapordan derlenmiştir. Rapor genel tutumu ile Varşova Paktı devletleri ile Sovyetler Birliği'nin iddialarını yansıtan bir hava taşımakta ise de, bahsi geçen bütün olaylar somut bir şekilde yer isim ve tarihleri ile belirtilerek gerçeklere sadık kalmıştır. Ayrıca, raporda bahsi geçen olay ve tertipler son günlerde birçok batılı basın organlarında da yayımlanarak gerçeklikleri su götürmez bir hale getirilmiştir. Bu yazı serisinin Çekoslovakya sorununun tartışılmasını, duygusal merkezlerden ve yuvarlak laflar alışkanlığından kurtaracağını sanıyoruz.

Hâlâ intikam peşinde koşan Batı Almanya intikamcılarının bir grup sınırların yeniden düzenlenmesi için yaptıkları bir yürüyüşte (Üstte) bu yürüyüşte Çekoslovakya'nın yeniden Almanya'ya dahil edilmesini isteyen bir faşist...

gibi bu «2000 kelime» adlı manifestoya sarıldı. «2000 kelime» noktası virgüline kadar batının en önemli basın organlarında yayınlandı. Batılı yazar ve politikacılar «2000 kelime»yi adeta göklere çıkarıyorlar ve bu manifestonun, özgürlüğe kavuşmak isteyen Çekoslovak halkı için «karşı ihtilale» bir çağrı olduğunu ileri sürüyorlardı.

Sosyalist rejime sadık Çekoslovak komünistleri bu «manifesto» ile ilgili görüş ve endişelerini Parti Birinci Sekreteri DUBÇEK'e açıkladılar. DUBÇEK kendilerine, Merkez Komitedeki arkadaşları ile birlikte «Manifesto»yu incelediklerini ve gereğinin mutlak yerine getirileceğini bildirdi.

Ne var ki, hiçbir önemli tedbir alınmadı. Bunun üzerine, Avrupa'daki bütün sosyalist ülkeler bu konuda birbirlerini uyararak, Varşova Paktı üyelerinin Varşova şehrinde bir toplantı yapmalarını ileri sürdüler. Çekoslovak komünistleri bu toplantıya katılmayı reddettikleri için, toplantı onların dışında kalan üye devletler arasında yapıldı.

6. Batı ülkelerinin tüm basın ve yayın organları «2000 kelime»yi tam olarak yayınlamışlardı. Fakat aynı basın ve yayın organları Sovyetler Birliği, Polonya, Doğu Almanya, Macaristan ve Bulgaristan'ın «manifesto»nun ortaya attığı düşünce ve fikirleri karşı olan yorum ve kararları-

nı okuyucu yada dinleyicilerine ASLA bildirmeyecek, «manifesto»ya karşı olan fikir ve görüşler batı basınına yoneten çevrelerin adeta SANSÜRÜNE uğrayacaktı.

Çekoslovakya dışında kalan Varşova Paktı üyelerinin varmış oldukları görüş ve kararlar ana hatları ile şöyleydi:

• Çekoslovakya'da geçmişte yapılan hataları ortadan kaldırmak ve sosyalist rejimi daha iyi işler bir hale getirmek için, sosyalist ülkeler Çekoslovak komünistlerinin girişecekleri her türlü gayreti mutlak surette destekleyeceklerdi.

• Mevcut olay ve deliller Çekoslovak Komünistlerinin halka önderlik yapabilecek niteliklerini kaybettiklerini, ülkenin yönetiminin her geçen gün biraz daha sosyalizm düşmanlarına doğru kaydığını gösteriyordu.

• Çekoslovakya'daki iç durum oldukça ciddi bir şekil almıştı. Bundan böyle, bu durum yalnızca Çekoslovak komünistlerini ilgilendiren özel bir durum olarak düşünülemezdi.

• Ashnda, Çekoslovakya'da geliş-

mekte olan olaylar, sosyalist bir düzen kurmak ve onu geliştirmek isteyen HER Ülkeye karşı, başta kapitalist ülkeler tarafından planlı ve örgütlü bir şekilde yöneltilen bir SALDIRI olarak nitelendirilmeli idi.

7. Marxist bir görüş açısından Çekoslovakya'daki gelişmeler incelenecek olursa, Varşova Paktı üyelerini yukarıdaki paragrafta açıklanan görüş ve kararlara ulaştıran ideolojik nedenler kendiliğinden ortaya çıkacaktır. Şöyle ki:

• Sosyalist bir düzen içerisinde İŞÇİ SINIFI ve TÜM EMEKÇİLER devletin yönetimini ellerinde tutarlar. Devletin yönetimi tek bir parti tarafından yapılmaktadır. O da emekçilerin partisidir. Çekoslovakya'da meydana gelen olayları sıhhatli bir şekilde değerlendirebilmek için, işte bu ana ilke çıkış noktası olarak kullanılmalıdır.

• Çekoslovakya'da sosyalizmin geliştirilmesi, Çekoslovak komünistleri ve devlet adamları dahil, diğer bütün

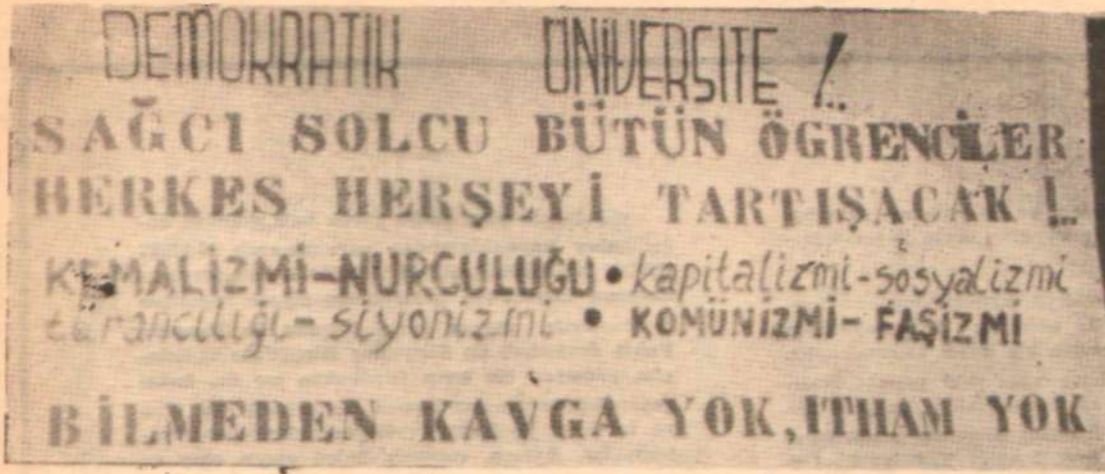
sosyalist ülkeler tarafından arzulanmıştır.

• Ne var ki, bu işin başarılmasına ilk olarak KOMÜNİST PARTİ'nin geliştirilmesinden başlamak gerekir. Şayet Parti gereken şekilde yapılmıyorsa, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin sağlıklı bir şekilde sosyalizmi geliştirmeleri beklenemez.

• Sosyalistlerin kesin ve güçlü bir liderliği olmadan, sosyalizmi geliştirmekten bahsetmek kuru bir laf yığını olmaktan ileri geçemez.

• Çekoslovak komünistleri partinin yönettiği GÜÇLÜ bir sosyalizm yerine, Çekoslovakya'yı adeta bir açekışme ve tartışmalar toplumu haline getirmişlerdir.

**Gelecek Hafta
Sosyalizme
saldırıları**

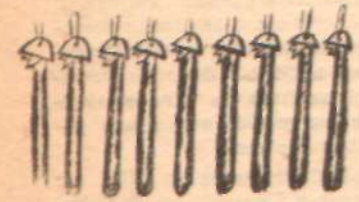
Universitedeki forumda gençliğin astığı döviz...

Demokratik Üniversite temelini gençlik attı

Osman S. AROLAT

«Özel yüksek okul patronlarına müjde! Bu okul satıktır.» Yıldız Teknik Okulu'nun gündüz ve gece bölümü öğrencileri 9 Aralık 1968 Pazartesi günü bu cümleleri dev bir pankarta yazıp okul binalarına asarak boykotu başladılar. Amaçları 58 yıllık okullarının mecliste sıraya girmiş olan kanunlarının bir an önce çıkarılması ve bununla içiçe bağlantılı olan özel yüksek okullar meselesinin bir başka yönüyle ortaya konulmasıydı. Öğrencilerin boykotun bağlamasıyla birlikte kurdukları **Direnış Komitesi** bu kanunun çıkarılmasına kadar direnışlerini sürdürceklerini belirterek, kanun çıkarılmazsa okullarının kapatılması yönünde çalışacaklarını açıklayan bir bildiri yayınladı.

Aynı gün İstanbul Hukuk Fakültesi'nde birinci anfi de 2500 öğrencinin katıldığı yeni bir forum düzenlendi. Boykotların başından beri elde ettiklerini sıralayan öğrenciler kısa dönemdeki yeni isteklerinin «Tam-gün çalışması» olduğuna karar verdiler. Ve boykot yöneticileri, tam-gün çalışmayla ilgili öğrenci isteklerini Senatoya bildiren bir muhtıra hazırlayarak toplantı sonrası rektörlüğe verdiler. Öğrenciler boykotlarını bu isteklerinin yerine getirilmesine kadar sürürmeyi de karar altına aldılar. Boykotun durmasını isteyen konuşmacıları yuhladılar

234 toplantı sırasında yayınlanan bildiride bir önceki forumda bezlere yazılı olarak ortaya konan «Demokratik Üniversite» görüşü daha geniş bir şekilde işlenmekteydi. Böylece yeni bir görüşün öğrenciler arasında yer bulmaya başladığı ortaya çıkıyordu. «Sağcımız, solcumuz, hep birlikte ilk defa bir amaç etrafında birleştik. Demokratik üniversitedir bu amaç.

«Demokratik üniversite, onun vazgeçilmez bir parçası olan öğrencilerin yönetime katıldığı bir üniversitedir.

«Demokratik üniversite, herkesin herşeyi tartışacağı; herkesin, öğrenmek istediği konularda hiçbir gizli yanı kalmamacasına açıklıkla öğrenim yapacağı bir kurum olmalıdır.

«Demokratik üniversite, öğretim üyelerinin bütün çalışmalarını üniversiteye hasretmeleri, genç öğretim üyelerinin bilim basamaklarında haklarıyla yükselmelerinin engellenmemesi demektir.

«Demokratik üniversite, iktidarın, milli olmıyan çevrelerin, emperyalizmin baskılarından uzakta; eğitimini halkının kalkınmasına en uygun yola yöneltmiş, gerçek bilime ve hür düşünceye saygılı olan üniversite demektir.

«Demokratik üniversite, bir takım tabuların yıkıldığı üniversitedir.

«Artık daha önceleri olduğu gibi yığınla solcu gencin, yığınla sağcı kardeşin kırılmasına yol açan çatışmalara son!

«Önce öğreneceğiz, sonra gerekirse kavga ederiz.

«Rastgele yapılan körükörüne kavgalar genç ve aydın kafalara yakışmaz.

«Herkes herşeyi tartışacak, kemalizmi - nurculuğu, siyonizmi - turancılığı, faşizmi - komünizmi, kapitalizmi - sosyalizmi BİLMEDEN KAVGA YOK, İTHAM YOK.»

Yayınlanan bildiri ile boykot içerisinde bir takım hedeflerde birleşirken, bugüne kadarki yanlış saldırgan politikalara da son verilmesi yolunda harekete geçilmiş oluyordu. Öğrencilerin özellikle boykotun son günlerinde kendî aralarındaki tartışmaları ülke koşullarının kökenine indirmeğe başlamaları, bu görüşün üniversite içerisinde taraftar topladığının açık delili oldu. Öğrenciler bir yandan üniversite

te içerisindeki sorunlarına çözümlerinde birleşirken diğer yandan daha temelli birleşimlere yöneldiler.

Üniversiteyi demokratik bir düzeye ulaştırma yolunda forumlar düzenleyen öğrenciler, Edebiyat Fakültesinde de birinci anfi de öğretim üyeleriyle birlikte bir toplantı yapmışlardır.

Çeşitli düşüncedeki öğretim üyesi ve öğrencinin görüşlerini açıkladıkları bu toplantıda bazı öğrenciler engelleyici olma yolunda çaba göstermişlerse de toplantı düzenli bir şekilde sona ermiştir.

Boykot hareketinin asıl başurusunu bu kurulan tartışma or-

tanında aramak ve bunu genişletmek gereklidir.

Öğrencilerin 2500 kişilik forumları gerçekleştirmeleri ve sürekliliğini sağlayabilmeleri karşısında İstanbul Üniversitesi Senatosu da aylardır sürünce-mede bıraktıkları kararları hemen alır olmuşlardır. Geçen hafta içerisinde özel yüksek okulların anayasaya aykırılığı üzerine aldığı kararı açıklayan Üniversite Senatosu, 10 Aralık 1968 günü de öğrencilerin muhtırasına cevap olarak «tam gün çalışması» yı kabul ettiklerini belirtmiştir. Rektör tarafından açıklanan bu karar şu şekildedir:

«İstanbul Üniversitesinde tam-gün çalışma usulü kabul edilmiştir. Öğretim üyeleri ve yardımcıları çalışmalarının tümünü üniversiteye vermek zorundadırlar. Öğretim üyeleri ve yardımcıları anayasa ve yürürlükteki kanunlar uyarınca görevlendirilecekleri kamu hizmetlerindem başka hiçbir iş alamazlar. An-

Boykotçu bir öğrenci uyarıyor!

ALDATMA ve savsaklama yan-ları olmakla beraber, üniversite kurullarıyla öğrenciler arasında diyalog belli bir oranda kurulmuştur. Tüm bunlar, üniversite öğrencisinin yeni aşamalara ulaşmasının bir temel taşı niteliğindedir.

Bununla beraber, 9 gün öğrencinin tüm dayanışmasıyla süren ve şarh olarak kaldırılan boykot hareketleri sırasında öğrencinin bazı öz istekleri gerçekleştirilmiştir. Örneğin, açılmayacağı kesinlikle anlaşılan Özel Hukuk Yüksek Okulu'nda görev almayacaklarını söyleyen Hukuk Genel Kurulu üyelerinde tüm özel okullardaki görevlerinden de en kısa zamanda ayrılmaları istenmiştir. Öğretim üyeleri, bu isteğin gerçekleştirilmesini «tam çalışma ve tazminat» kanunlarının çıkışına ertelemeye kalkıştılar. Böylece kanun tasarısı mecliste sallandığı süreç, belki de yıllarca öğretim üyeleri özel okullarda ders vermeye devam edeceklerdi...

Buna karşılık öğrenciler Senato'ya bir muhtıra vererek bu kanunun çıkmasını çabuklaştırmak için öğretim üyelerinin üniversite dışı tüm ilişkilerin

en geç gelecek ders yılına kadar kesmelerini istemişlerdir.

Ancak çıkarılmasının kısa vadede zedelenecğini gören öğretim üyeleri, prensip olarak kabul ettikleri tam çalışmanın uygulanmasını, kanun yürürlüğe girdikten bir yıl sonraya ertelemekte direnmislerdir.

İşte bu ters tutum, öğrencilerin boykotu şarh olarak durdurmalarının ana nedeni olmuştur. Çünkü, tavsiye niteliğini aşmayan ve kararı verenlerin kendilerini dahi bağlamayarak işi parlamentoya havale eden bu karar, öğrencinin pratik çözüm isteklerine ve ortak cephe önerilerine hayır demektir!

Öğrenciler ortak cephe konusunda ısrarlı ve kararlıdır. Senato ile kurulan diyalog bitmemiş ve yeni bir biçime dönüşmüştür.

Üniversite Senato'su, Reform Tasarısı ile Tam Çalışma ve Tazminat Tasarılarını hızla hazırlamalıdır. Bu tasarılar, parlamentoya sunulmadan önce kurulacak öğrenci komisyonları ve düzenlenecek forumlarla öğrencinin bilgisine sunulmalıdır.

Ancak öğrencinin de görüşlerini yansıtan bir tasarı, üniversitenin ortak görüşü olarak parlamentoya sunulabilir ve parlamentodan çeşitli çıkar gruplarının kuşa çevirmesine fırsat verilmeden ivediyle geçirilebilir.

Bunun, uyutulmaktan bıkmış ve son eylemleriyle artık aldatılamayacaklarını ortaya koymuş, yepyeni bir bilince ulaşmış öğrencinin genel isteği olduğundan kimse şüphe etmesin. Tersini düşünenler, yepyeni bir bilince ulaşmış öğrenci kitlelerinin daha sert tepkisiyle karşılaşacaklardır. Çünkü eylemler en haklı noktada kesilmiş ve gençlik aldatıcıları her zaman suçüstü yakalayabileceğinin bilincine varmıştır.

Dokuz günlük eylemi tam bir dayanışma ile sürdüren gençlik yepyeni bir üniversitenin temellerine ilk hafçı koymuştur. «Üniversitede her şey tartışılacak. Bilmeden kavga yok. İtham yok» sloganının sahipleri, Üniversite içinde bağlantı kurarak fikir tartışmalarını düzenleyecekleri forumlarda mutlaka sürdürecektir.

Yaşasın tüm üniversite gençliği; Yaşasın mazlum Anadolu halkı!

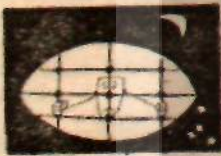
Haziran ayında başhyan boykot ve işgal hareketleri böylece somut hakların elde edilmesi yolunda önemli adımların atıldığı bir döneme girmiştir. Bu, boykot yöneticilerinin ısrarla belirttikleri gibi, demokratik üniversitenin kuruluşu ile Anadolu insanının kurtuluşu yolunda ileri bir adım olmuştur.

hak bilimsel yönden istifade zorunluluğu olan hallerde öğretim üyeleri fakülteleri aracılığıyla belli işleri yapabilirler. Tam gün çalışmanın uygulanması, Üniversiteler Kanununun tadilinden ve Tazminat Kanununun yayınlanmasından itibaren en geç bir yıl içerisinde tamamlanır.

Öğrencilerin verdiği sert muhtıra üzerine alınan bu karar, bazı öğretim üyelerince öğrenci isteklerinden bile ileri görülmüştür. Oysa, öğrenciler muhtıralarında tam gün çalışmayla ilgili kararın en geç gelecek ders yılı başına kadar alınmasını ve üniversite dışı tüm ilişkilerin kesilmesini istemişlerdir. Öğrencilerin bu istekleri hem özel yüksek okulların kapanışını sağlayacak, hem de öğretim üyelerinin Devlet Üniversitelerine sahip çıkmasını yardımcı olacak pratik bir çözüm önerisi olmuştur. Fakat, Senato kararı bu çözümü tam çalışma ve tazminat yasalarının çıkmasından bir yıl öteye ertelemiştir.

Senato'nun bu kararı üzerine yapılan formda öğrenciler boykotlarını yukarıdaki nedenlerden şarh olarak kaldırmışlardır. Öğrenciler, tam gün çalışma ve tazminat tasarımlarının sadece öğretim üyelerinin değil, genel olarak üniversitenin isteği olarak parlamentoya sunulmasını istemişlerdir. Bunun için de, Senatodan ortaya çıkaracağı taslağı yeni forumlar düzenliyerek değiştirmeyi ve son şeklini böyle

yapılacak incelemeler sonundaki eklerle belirlemeyi karar altına almışlardır. Bunun bir an evvel hazırlanması için yeni bir muhtıra hazırlanması görevi öğrenciler tarafından boykot komitesine direktif olarak verilmiştir. Böylece boykot her an başarılabilecek bir yapı içerisinde şarh olarak sona erdirilmiştir.

İktidarın görüşlerinden çok ileride olan bu tasarının kanun haline gelirken meclislerde özünü kaybetmemesi yolunda öğrenciler ve öğretim üyeleri üniversite adına birlikte etkilerini ortaya koymak zorundadırlar. Yoksa, peşi bırakılan bu kararlar bazı siyasi güçlerin etkisiyle üniversite özerkliğini zedeleyici hale dönüştürülebilir. CHP Genel Başkanının öğrenci hareketleriyle ilgili son yaptığı konuşmada eboykotlar bir hastalık

halini almıştır, şeklindeki beyanı yada Tural'ın «öğrenci boykotları ve grevler milli güvenliği zedeleyici bir nitelik taşımaktadır» görüşü bu noktada gözden uzak tutulmamalıdır.

Senato'nun açıkladığı bu kararların açık olmayan yanı da, Üniversite içerisinde yer alan özel teğebbüsün paralı görevlisi öğretim üyelerinin durumlarının ne olacağıdır. Bu öğretim üyelerinin üniversite dışında kazandıkları onbinlerce liralara bakarak üniversiteye dönmeleri epey uzak bir ihtimaldir. Bunun yanı sıra üniversiteden ayrılmayı tercih ettikleri takdirde üniversite içerisinde görevli olmalarından dolayı olan etkileri de azalacaktır. Yani fiyatları düşecek olan bu kocaman ünvan

öğretim üyeleri pek zor durumda kalacaklardır. Bu kişisel aşmazlar, bir takım komplikasyonlar yaratacaktır. Öğrencilere düşen görev, bu noktada bütün öğretim üyelerinin dış bağlantılarını ortaya koymak ve bunlardan kopup kopmadıklarını belirlemektir.

Bu kararlar sonunda, doğaldır ki, tatlı kâr müesseseleri olan özel yüksek okulların macerası son bulacaktır. Artık özel okul patronlarının tek peşinde koşacakları mesele, kendilerinden yana olan siyasal iktidara daha yüksek fiyata satılmaktır.

Yeni kurulmakta olan özel okullardan bazıları, Hastaf'ta olduğu gibi, alan değiştirmek yolunu seçeceklerdir. Bilindiği gibi Hastaf, son boykotlardan sonra, Özel Yüksek Okul yerine orta öğretim seviyesinde kolejler kurmağa kararlı olduğunu açıklamıştır.

İstanbul Teknik Üniversite ve Teknik Okullarında da gelişme İstanbul Üniversitesi'ne benzeyen bir yapıya ulaşmıştır. Bütün fakültelerin yönetim kurulları Üniversite Senato'suna «Özel Yüksek Okulların devletleştirilmesini - Mali özerkliğin gerekliliğini ve tam gün çalışma prensibini» kabul ettiklerinin kamuoyuna açıklanmasına ilişkin bir muhtıra vermişlerdir. Mimarlık Fakültesi öğretim üye-

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed kemal

Başımıza bela edenler !..

Konuşurken, bu işlerden caymışım. İyice anlıyordum da, anlamazlıktan geliyordum. Söylesin bakalım, daha neler söyleyecek diye bekliyordum. Çok genç yaşında tanımıştım. İhtirash, her geyde ön almak isteyen bir davranış vardı. Bir an önce üne kavuşmak istiyordu. Ün olsun da, nasıl olursa olsun istiyordu. Ün'ün türünü, çeşidini, soyunu seçmiyordu. Herkesin bileceği bir ün'ü olmasını istiyordu. Adı da öztürkçe idi. Çetrefil adlardan değildi. Bir söylenişte akıldan kalmazdı. Zaman zaman kendi adı ile alay ettiğini bilirdim.

«— Benim adımdan da ünlü bir kişi olmaz ya, neyse. Ben bu adı üne kavuşturacağım.» derdi.

Nitekim kavuşturdu da. Bunda kimse-lerin payı yoktur. Kendi çabası, uğraşması vardır. Bu yönden her türlü kutlamaya layıktır. Çok çalıştı, çok yoruldu. Gece gündüz demedi, adını her yana, her yöreye duyurmak için elinden geleni ardına ko-

Küçük içkili lokantalarda, genç yaşına rağmen, önce kendinden ünlü sanatçılar, ozanlarla görünmeye başladı. Yasları ne olursa olsun, ünlü kişilerle görünmenin, kendi kişiliğine bir şeyler ekleyeceğini, adından sayılacağını iyi hesaplamıştı. Bir gün mağdur bir ozanla görüştüm onu. Cebinde para olmadığı halde, bu ozanla görünmede, ünlü bir şeyler katılacağını biliyor, parasını bog yere harcamadığını gösteriyordu. Yabancı dostluklar seçerken dikkatli davranıyordu. Kim işine o günlerde yarayacaksa, kim ünlü o günlerde bir şeyler katacaksa o yolda gidiyordu.

Ona yakınlık gösterenler, arkalarına dönüp bakınlar, o ilerledikçe, kendilerinden bir şeyler eksillerse ona nasıl hizmet etmiş olduklarını anıyacaktı. Bunları onu küçültmek için yazmıyorum, dayandığı gerçeği ortaya koymak için anlatıyorum. Bu gerçek neye yarar? Bugün hiç bir şey yaramaz. Bir geye yaramışsa, ünlü bir şeyler katmak isteyen onun işine yaramıştır.

Solculukla hintisi yoktu. Hatta solcuları küçümser, onların ülkenin gerçeklerini dikkate almadan bog yere ömürlerini tükettiklerine inanırdı. Bunu kimseden çekinmeden rahatça söylerdi. Eski solcular onun gözünde (hapiste bog yere yatan anayiler) di. Bunu söyler, bunu dinletirdi çevresinde... Ama onlarla gezmeden de çekinmezdi. Bunu gevreye bir tür cesaret gibi gösterirken, çekinilecek kimselere de :

«— Ben bunlardan değilim ki, bunların ne olduklarını öğrenmeğe çalışıyorum...» gibilerden kostaklanırdı.

Bu kostaklanma, küçümseme uzun yıllar sürdü

Günün birinde, kendinin (kanunların izin verdiği sınıra değgin yaklaşan bir solu) olduğu öğünmesine kadar vardırdı. İgt. Görenler :

«— Ne güzel de söylüyor...» diyorlardı. Ona, bunları söylemeye izin verenler, bu izni verdiklerini söyleyenleri kinayanlar, şimdi nasıl da dizlerini döğüyorlardı.

Haşın, sert, karşı çıkanlara hıgımkı davranış için bir korku rüzgarını salmıştı dört yana. Ona çatılamaz, çatıldığı zaman insanın başı belaya girer gözüyle bakıyorlardı. Üstüne varıldığında, karşındakini lafebeliği ile alt etmeyi bilirdi. Bu yolda dilbazdı, becerikliydi.

Eflatından kimsenin yanına yöresine yaanışmasına göz açtırmazdı. Bütün yolları, delikleri kapatırdı. Bu yöntemine uzun yıllar sadakatle bağlı kaldı. Biri öne geçer gibi olmasın, en büyük engel olarak o çıkardı karşılarına... Bunu ben bildiğim gibi, şimdi ünlü bir çok arkadaşımız da bilir. Eviçi bir çok tartışma, kavgı, kırgınlık ve küskünlükleri olmuştur. Benim için bugün bulunduğu yere gelmesi hiç bir zaman sürpriz değildir. Daha başka yerlere, noktalara geleceğini de biliyorum. Ne versen doymıyacak bir canavar ıhtıhası yatar içinde. Bu canavarı da buünkü imkânlarla doyuramazsınız. Doymayı bilim...

Artık, kendinin de tanımın «demiyeceği, bir duvarın kenarına kadar gidecektir. Bura doğru giderken önüne ne gelir ne çıkarsa, yıkmadan, devirmeden geri durmayacaktır. Onu yıkacak ve engel olacak bir tek duvar vardır: kendi duvarı. O duvarda tikanacak ve duralayacaktır. » da ancak o duvar, kendi duvarı üstüne devriliş, altında yığılıp kaldığı zaman.

Benimle kişisel hiç bir alış veriş olmuştur. Ben kızıp darılmadım da. Bugünkü haline de kızıp darılmıyorum. Bugünkü hale gelirken, onu bugünkü hale getirenlerin davranışlarına kızılıyorum ancak. Güçlü gibi görüldüğü için, bunu kimseler de ona açık yüreklilikle, dostça veya düşmanca söyleyemezler. Öyle bir tavra ile üstlerine gider ki bunu kimse kolay kolay göze alamaz.

Eski arkadaşlarının öteklerinde sönmediğini sandığımı ateşe seşeniyorum: bu geliş çizgisinde, bu tavralla hıgımkı böyle davranışında suç payı sadece onun mudur? Değildir. Biz bu günlere gelinceye dek, bunca kahırları, mihnetleri çektik, çekinmedik, korkmadık, yüksünmedik, şimdi bunun her geyin üstüne çıkan öğütçülüğü karşısında pes mi diyeceğiz? Demiyeceğimiz açık ve aşıkâr... Ama neden sesimiz çıkmıyor, neden susuyoruz

Bir tek sebebi var: çünkü hepimiz, tafrafuruşun bu hale gelmesinden sorumluyuz da ondan...

leri, öğrencilerle yaptıkları forumlar sonunda 1969-70 ders yılında özel okullara gitmeyeceklerini açıklamışlardır. Bunu yönetim kurulu kararı haline getirdikleri için, Mimarlık Fakültesi öğrencileri boykotu sona erdirmişlerdir. Teknik Üniversite açıldan en büyük zorluk Kimya Fakültesi'nde ortaya çıkmış-

tır. Bu tasarrufların öğretim üyeleri, diğer bütün fakültelerin aksine, öğrencilerle birlikte forumlara katılıp meseleleri tartışmışlardır. Bu nedenden bu fakültede öğrencilerle öğretim üyeleri arasında bir «yalog kurulamamıştır.

Okulları için yeni kanun çıkarılmasını isteyen, «Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademileri» haline gelme yolunda harekete geçen Yıldız Teknik Okulu öğrencileri ise boykotlarını bütün hafta boyunca çeşitli yöntemlerle sürdürmüşlerdir.

Haziran ayında başhyan boykot ve işgal hareketleri böylece somut hakların elde edilmesi yolunda önemli adımların atıldığı bir döneme girmiştir. Bu, boykot yöneticilerinin ısrarla belirttikleri gibi, demokratik üniversitenin kuruluşu ile Anadolu insanının kurtuluşu yolunda ileri bir adım olmuştur.

Rektörün arabası bir genci çiğnedi

Üniversiteye giremeyen öğrencilerden bir kısmı Üniversite Senato'su toplantısı sonun kendi durumlarıyla ilgili olarak rektörle yaptıkları tartışma sonunda cevap alamadıkları için, arabasının önüne ve arkasına yatarak hareketini seşenmişlerdir. Bu engelden tutmak isteyen rektörün göğün emir vererek otomobili hareket ettirdiği için otomobiline de yatmakta olan Mete adındaki öğrencinin ayağı kırılmıştır.

Ayağı yarak arkadaş bayrağa sarıp bir seyyahın arabasına bindiren tırün durumuna protestonun vilayete gitmeğe azan öğrenciler Çarşıkapıda polis tarafından dağıtılmışlardır.

Nevzat Üstün

on 7. Şiir kitabı

KÖPRÜ BAŞI

14 Dile çevrilen şiirlerin tümü bir arada. Şiir sevenlerin ve toplumcu aydınların Okuyacağı kitap.

279 sayfa, 10 TL.

Dağıtım: Kemal KARATEKİN, Tekin Yayınevi, Ankara C. Ant Der: 552

Amerika'nın "En ilerici," sendikacısı Reuther'in ilericiliği hangi seviyede

BİRLEŞİK Amerika'nın en devrimci sendikacısı olarak tanınan Otomobil, Traktör ve Uçak İşçileri Sendikası Genel Başkanı Walter Reuther geçen hafta Türkiye Maden İş Sendikası'nın misafiri olarak İstanbul'a gelip, iki gün kalmıştır.

Maden İş Sendikası'nın tanıtma bülteninden öğrenildiğine göre, Walter Reuther iki kardeşiyle birlikte 1928 yılında Detroit'teki Ford Fabrikası'na kalifiye işçi olarak girmiş, beş yıl sonra da sendikacılık hayatına atılmıştır. 1933 yılında kardeşi Victor Reuther ile birlikte dünya turuna çıkan Walter Reuther, Sovyetler Birliği'ndeki Gorky Otomobil Fabrikası'nda hem işçi, hem de öğretmen olarak çalışmıştır. İki yıl Sovyet Rusya'da kaldıktan sonra Amerika'ya dönen Reuther, 1937 yılında işçilerin General Motors Fabrikası'nı işgal etmelerine yol açan bir grev hareketini organize etmiş, 1946'da da Otomobil, Traktör ve Uçak İşçileri Sendikası'nın genel başkanlığına seçilmiştir. Hayli mücadeleli bir sendikacılık hayatı olan Walter Reuther 1943'de işverenlerin peşine taktığı gangsterler tarafından kardeşi Victor Reuther ile birlikte varolanmıştır.

Daha sonra Amerikan sanayi sendikaları birliği CIO'nun başkanlığını yapan Walter Reuther, bütün Amerikan işçilerini tek kuruluşta toplamak için 1954'te tutucu bir teşkilat olan AFL ile birleşmeyi kabul ede-

rek AFL-CIO'nun kuruluşuna yardımcı olmuştur. Ancak, Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilatı (CIA)'nın bu kuruluşu müdahale ettiği kardeşi Victor Reuther tarafından meydana çıkarılınca Reuther, bu yıl sendikasını AFL-CIO'dan ayırmıştır.

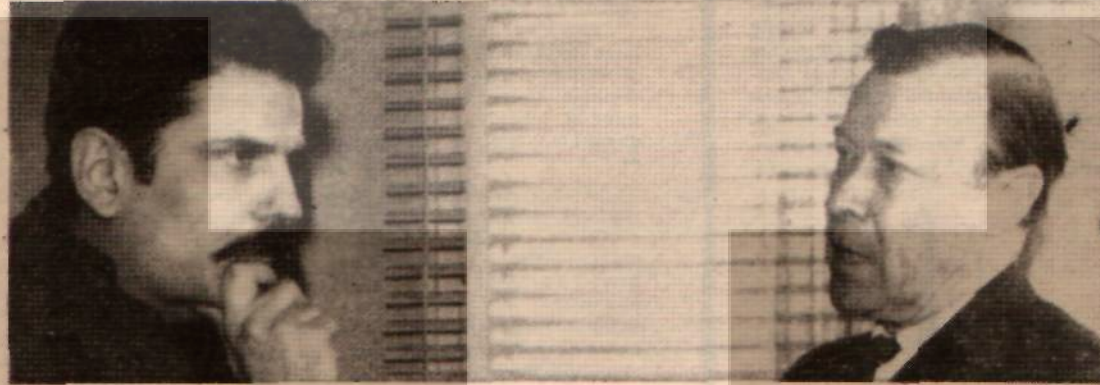
Uluslararası sendikacılık ala-

Chin Halk Cumhuriyeti'nin Birleşmiş Milletler'e alınması gerektiğini öne süren Amerikalılar arasındadır. Dünyada genel silahsızlanmaya gidilmesi ve termo-nükleer buluşların barış için kullanılması için büyük gayret göstermiştir ve göstermektedir.

Walter Reuther, İstanbul'da

REUTHER VE TÜRKLER
— İşçi sınıfı partisi gerekli mi, değil mi? —

REUTHER, DERGİMİZ YÖNETMENİ ÖZGÜDEN İLE KONUŞUYOR
— ...Ve CIA konusundaki sorulara cevap vermekten kaçıyor —

hında da faal olan Walter Reuther, ICFTU'nun da kurucuları arasındadır. Ancak AFL-CIO'daki bölünmeden sonra Reuther'in sendikası bu örgütten de ayrılmıştır.

Maden İş Sendikası bülteninde Reuther için ayrıca şu satırlar da yer almaktadır: «Siyaset alanında da ilerici fikirleri ile tanınan Walter Reuther, Vietnam Savaşı'nın ancak bugün olduğu gibi bir konferans masasında çözümlenebileceğini ve

bulunduğu sırada DISK'in genel merkezinde de bir basın toplantısı yapmıştır. Basın toplantısı sırasında DISK ve Maden İş Sendikası Genel Başkanı Kemal Türkler'e dostluk gösterisi olarak bir Kennedy bütü armağan eden Walter Reuther'in ilerici anlayışı ve işçi sınıfının mücadelesindeki yeri gazetecilerin sorularına verdiği cevaplarla daha açık olarak belirlenmiş ve bu en ilerici Amerikan sendikacısının ancak Mar-

tin Luther King, Hubert Humphrey çizgisinde bir ilerici olduğu anlaşılmıştır.

İlk olarak «zenci sorunu» ile ilgili bir soruyu cevaplandıran Reuther şöyle demiştir:

«Bizim en ciddi dahili sosyal meselemiz budur. Sendikamız, Amerika'da ırk ayrımı engellerini yıkmamız önceliğünü yapmaktadır. Bu konudaki mücadelemiz üç ayrı alanda yürütülmektedir. Eğitim, iş imkânları ve konut sorunu.

Eşit eğitim fırsatı bulamayan zenciler, kalifiye olamadıkları için iş bulma konusunda beyazlarla rekabet edememektedirler. İş bulma imkânlarındaki eşitsizlik dolayısıyla, oturdıkları yerler de beyazlarınkine göre çok kötüdür. Sendikamızdaki zenci üyelerin oranı yüzde 28'dir ve bu üyeler en yüksek kademelerimizde dahi görev alamamaktadır. Bundan 33 yıl önce sendikamızın tüzüğüne ırk ayrımına karşı maddeler konulmuştur. Oysa AFL-CIO'da hâlâ ırk ayrımı yapılmaktadır. Dr. Martin Luther King'in yaptığı yürüyüş de AFL-CIO karşı çıkmıştır. Bu yürüyüşe katılan tek sendika lideri ben oldum.»

«Pasif mücadele» metodunu reddeden SİYAH İKTİDAR hareketi hakkında ne düşündüğüne dair bir soruya Reuther'in

verdiği cevap ise şu olmuştur:

«Siyah iktidarın çeşitli yorumları vardır. Eğer Martin Luther King'in anladığı anlamda olursa, o zaman siyah iktidar hareketini destekliyorum ve bundan şunu anlıyorum: Siyahlar kendi teşkilatlarını kurmalıdırlar. Kendileri kuvvetli hale gelmelidir. Eğer kuvvetli hale gelmezlerse toplumda sözleri geçmez. Eğer siyah iktidar hareketiyle siyahların beyazlardan kopması kastediliyorsa, buna inanmıyorum. Toplumun meselelerine «siyah cevap» ya da «beyaz cevap» diye bir şey yoktur. Zenciler diğer kuvvetlerle birleşmelidirler. Sendikalarla işbirliği yapmalıdırlar. Ekonomik alanda, siyasi alanda işbirliği yapmalıdırlar. Ancak böyle bir işbirliği olursa ırk ayrılığı ortadan kaldırılabilir.»

Zencilerin bugüne kadar beyazlarla işbirliği yaptıklarını, fakat ırk ayrımının bir türlü ortadan kaldırılamadığını, zencilerin «köle» likten kurtulmadığını, bu bakımdan siyahların kendi işlerini kendilerinin görmelerini öngören «SİYAH İKTİDAR» hareketinin zorunlu hale geldiğini hatırlatan bir gazeteciye Reuther, demagojiye saparak şu cevabı vermiştir:

«Köle demek doğru değil.

Olağanı önemsemek

Öğrenciler, artık Türkiye'de de, toplumun karşılaştığı meseleleri sadece kendisi açısından dile getirmiyor. Bu bakımdan, dünya dönüğüne bunalımı, bizim toplumumuzda da paralelini kurmaktadır. Üniversitedeki öğrenci hareketlerinin, gittikçe daha sağlam ayaklara oturduğunu görüyoruz. Şimdi şu sıralar öğrenciler, işçilerle de ittifak ilişkileri kurmaya başlamışlardır. Hazır ve erken kuşucular, bundan, bugünden yarına patlayacak bir toplum ayaklanması anlamı çıkararak, etrafa terör havaları estireceklerdir. Oysa, bu kurulmakta olan ilişkide, daha önde gelen bir gerçek var: Bürokrasinin siyasi iktidar tarafından yozlaştırılmasına karşı bir tepkidir. bu. Öğrenciler, gittikçe bir sınıf bilincine vardıkları için, itiraz ettikleri konularda, doğal müttefiklerini bulmaya başlamışlardır. Açık ki, toplumda bugün daha çok ve daha açık yollarla sömürülenler, işçilerdir. Önceki bürokrasiye katılmış kimselerin büsbütün, şimdilerde katılacakların ise kısmen olmak üzere, yagama koşulları, sınıfsal ilişkilerini koparacak veya zayıflatacak bir niteliktedir. Bu koşullar, iyiye dönük ve çalışanlarınkinden uzaktır. Üzerlerindeki yabancılaşma baskısı bir yana, esasen, gördükleri hizmetler de doğrudan doğruya üretim ilişkilerinin üzerinde toplanmamaktadır. Bunlar esa-

sen, teorik olsun- eylemsel olsun bilinen bir takım verilerdir. Ne var ki, bunları Üniversiteli gençler de öğrenmeye, anlamaya ve somutlaştırmaya başlamışlardır. Bunun için de, işçilerle elele gelmeleri çok olağan. Kendilerini toplumda, çözüm çabasına çağırılan temel çelişkili görmeğe, elbette yöneleceklerdir.

Bu ittifak, ilerideki olumsuzluk bakımından, çok umut verici bir ön-oluşmaya işaretler. Bir yandan, Özel tegebbüs bütün sağ kanat siyasi partilere açık veya gizli beğitlerle kendisini yamamakta-iken, bu oluşmanın ortaya çıkması, toplumdaki karşılıklı güçler bakımından, birçok bilimsel açıklamayı yürürlüğe sokuyor. Zamanla bu açıklamalar, artık yerli örnekli de, yapılabilecektir.

Burada TİP'e ilişkin varsayımları henüz partideki çalkantılar düzelmedikçe, yeni yönetim kendisini ortaya koymadıkça- yapmak biraz erken olacaktır. (Bir süre önce kayırlmış fırsatları, değerlendirilmemiş olayları bir payt ile eleştiri konusu yapmak her zaman mümkün.) Şu da var ki, Türkiye'deki sosyalist oluşma, hiçbir zaman TİP'in tekelinde olmamıştır. Ancak, ilerideki iktidarılaşma olanaklarını da, hesaba katmak zorundayız. Bu, tek sol nitelikli partiye, birçok görevler yüküyor. Sosyalizm, kurulu örgütün toparlanmasını ve fonksiyonlarına «tarifi görevine»

dönmesini gerektiriyor. Anarşiye aralanan kapağa bir kilit asmak zamanı çoktan gelmiştir. TİP aynı kilit içinde, bu sıralar bir yapı ve ruh değiştirerek siyasi bir ölü olmadığını da, olmayacağını da ispatlayacak yola girmelidir. Toplumdaki bilinçlenme örgütsüz bir ruh hâline bırakılmayıp, gerçek tepki niteliğini kazanmalı ve korumalıdır.

Bu bakımdan, Üniversiteli gençlerden başlayan sosyalist ittifak gittikçe de genişlemeye açılırken, bunun üzerinde de durmak gerekir: İşçiler patron güçlerle kısa vadeli uzlaşmalara sokulup bu birlikte oluştan uzaklaştırılabilirler. Toplumsal akıcılığın etkisine alınmış gibi bir göstermecilikle, sınıfsal karakterlerinin yitirilmesine, gene aynı güçlerce itilebilirler. Bunun gibi, bir çözüme, kapitalist baskılar altında bulunan öğrenci-toplum ilişkilerine de aşırayabilir.

Bütün bunlar, son işçi-öğrenci ittifakının, hemen hatırlattıklarıdır. Bu konu üzerinde gerektikçe duracağız. Ancak şimdiden şunu belirtelim: Toplumsal güçlere, siyasi nitelik keyfen verilemeyeceği gibi, keyfen geri de alınmaz onlardan. Yeter ki, bu güçlerin ideolojik yetenekleri kısır tartışmalarla zaman kaybına uğratılmasın!

Dr. Mehmetcan KÖKSAL

EN UZUN GREV

«Tapınaklar, hanlar, yalılar, konaklar.
Kocaman bir işçinin kocaman eli.»

GREV GÖZCÜSÜ
— Kutsal nöbet —

dir. Mesela bizim sendikamızda enbinlerce zenci beyazlarla aynı ücreti alır. Fakat güneyin bazı bölgelerinde çok baskı altındadırlar. Zenciler beyazların statüsüne sahip değildirlir. Ancak diyebilirim ki, Amerika'daki zenciler Sovyetler Birliği'ndeki bir Rus işçisinden daha hürdirlir.1»

Bu demagogik cevap üzerine bir başka gazeteci, siyah-beyaz ayrımının aslında egemen sınıflar tarafından yaratıldığını, bu suni ayrılığın ortadan kaldırılması için önce siyah ve beyaz emekçilerin tek bir siyasi örgütte, yani bir sınıf partisinde toplanmaları gerektiğini belirttik. Amerika'nın en ilerici sendikası olarak bir sınıf partisi kurmayı düşünüp düşünmediklerini Reuther'den sorduk. Reuther'in bu soruya verdiği cevap yine kaçamak bir cevap olmuştur:

«— Bu sorunların siyasi parti yoluyla halledilebileceğini sanmıyorum. Çünkü her toplumun kendi değişik tarihi şartları vardır. Zenci meselesi siyasi değil, sosyal bir problemdir. Sosyal problemleri bir işçi partisi değiştiremez. Mesela İngil-

tere'de İşçi Partisi vardır. Irk ayrımından yana çıkmıştır. Demek ki her şeyden önce insanların tutumunu değiştirmek gerekmektedir.»

Düzeni değiştirmeden insanların tutumunu değiştirmek mümkün müdür? Dergimiz yönetmeni Reuther'e, kendisini misafir e-

den Türkiye Maden İş Sendikası yöneticilerinin İşçi Partisi kurucusu olduklarını hatırlatmış ve düzeni değiştirmeden insanları değiştirmenin mümkün olamayacağını söylemiştir. Bunun üzerine Reuther konuşmasına şöyle devam etmiştir:

«— İnsanları değiştirmek kolay değildir. İnsanlar asırlardan beri birbirlerine savaş açmışlardır. Medeni ilerleme o duruma geldi ki, silahlanma yarışına son vermemiz lazımdır. İnsanlar kendileri için istikbal hazırlamak zorundadırlar. Bu da davranışları değiştirmekle mümkündür.»

İşçi sınıfının bir siyasi teşkilatı olmak mıdır? Evet... Fakat bunun şekli her memleketin tarihi şartlarından doğacaktır. Biz eğer Amerika'da işçi partisi kurmuş olsaydık, bir kenarda kahırdık, tecrit edilirdik. Oysa şimdi Demokrat Parti yoluyla çabşıyoruz. Ve böyle inanıyoruz ki, Demokrat Parti'nin görüşleri, Avrupa'daki işçi partileri kadar, hatta onlardan da ileridir. Demokrat Parti'ye mensup Harry Truman, John Kennedy ve Hubert Humphrey gibi politikacılar, Avrupa'daki sosyal demokratların liderleri kadar ilerici olmuşlardır. Bu bakımdan, ayrıca bir sınıf partisine ihtiyacımız yoktur.»

Demokrat Parti'nin de en az Cumhuriyetçi Parti kadar Amerikan büyük sermaye çevrelerinin hizmetinde olduğu ve gerek zencilere, gerekse işçi sınıfına toplumda layık olduğu yeri tanımak şöyle dursun bir takım sadaka kabilinden lütuflarla göz boyacılık yapmaktan ileri gitmediği bilindiği için, bu cevabı ile «Amerika'nın en ilerici» sendikacısının ilerilik derecesi ortaya çıkmıştır. Bu cevabına göre Walter Reuther, bırakın sosyalistliği, bir sosyal demokrat dahi değildir, olsa ol-

sa Kennedy, Martin Luther King cinsinden bir radikaldır. Nitekim bu cevap üzerine dergimiz yönetmeni, Walter Reuther'e kendisiyle tamamen farklı temel görüşlere sahip bulunduklarını, bu bakımdan bir görüş birliğine varmalarının mümkün olmadığını bildirmiştir.

Reuther, daha sonra, AFL-CIO yöneticileriyle arasındaki anlaşmazlık hakkında sorulan bir soruya şu cevabı vermiştir:

«— AFL-CIO tamamen statükoya, kurulu düzene bağlıdır.

Sendikacılığı sadece toplu sözleşme yapmaktan ibaret zannetmektedirler. Biz de toplu pazarlığa inanıyoruz ama bununla yetinmiyoruz. Toplumumuzun şartlarının düzeltilmesi için politik ve sosyal rol oynamamız gerektiğine inanıyoruz. AFL-CIO'ya rakip olacak ikinci bir konfederasyon kurmaya hazırız. Sadece bir aksiyon grubu meydana getireceğiz. Bu aksiyon grubu, ırk ayrımı, mesken derileri gibi sosyal sorunlarla meşgul olacaktır.»

Vietnam'daki Amerikan vahşeti hakkında ne düşündüğü ve Vietnam'da savaşın durdurulması için savaş sanayii işyerlerinde greve gitmeyi tasarlayıp tasarlamadığı konusundaki bir soruya karşılık Reuther şunları söylemiştir:

«— Vietnam'da savaşın durdurulmasını ben de istiyorum. Fakat bu basit bir mesele de-

ğildir. Vietnam'daki savaşın, Amerika'da muayyen sayıda işçilerin greve gitmesiyle durdurulması düşüncesi romantik bir şeydir.

Vietnam Sorunu da, Çekoslovakya gibi, büyük kuvvetlerin aralarındaki kuvvet yarışmasından doğmuştur. Amerika'yı, bu meseleye böyle derinlemesine karıştırdığından dolayı hatalı görüyorum. Çünkü benim inancım göre, oradaki meseleler, ekonomik, sosyal ve politik meselelerdir. Bunlara askeri yoldan cevap bulunamaz.

Amerika hatalıdır, çünkü sorumluluğu tek başına yüklenmiştir. Madem ki 1954 Cenevre Anlaşması imzalanmıştır, Vietnam Meselesi uluslararası bir teşkilat tarafından ele alınmak lazımdır. Amerika ne kadar büyük devlet olursa olsun, Vietnam sorununu tek başına çözmek kabiliyeti dışındadır.

Ben Amerika'da uzun süre bombardımanın durdurulmasını istedin. Mesele savaş alanından konferans masasına kaydırılmalıydı. Ne yazık ki, bazen hal çareleri bulmak zor oluyor. İki taraf da masaya oturduğuna göre, artık ateşin kesilmesi lazımdır.

Vietnam'da nihai hal yolu, insanların kendi kendilerinin yönetimi konusunda karar vermeleridir. Halk demokratik yoldan kendi hükümetini kurmalıdır. Ne Amerika'nın ne de Hanoi'nin tesirinde bulunmamalıdır. Meydana gelecek hükümet solcu hükümet de olsa, Amerikan halkı bunu memnunkula kabul edecektir. Yeter ki, demokratik yollardan kurulsun.»

Walter Reuther ve kardeşi Victor Reuther'in AFL-CIO'dan ayrılmalarının başka nedenlerinden birinin, CIA'nın işçi hareketine sızması olduğu bilinmektedir. Özellikle Victor Re-

ther bu sızmaya karşı mücadele açmış, onların bu mücadeleleri, Amerika'da yayınlanan «CIA and the Labor»

kitapta uzun uzun anlatılmıştır.

Ne var ki, Walter Reuther, İstanbul'daki basın toplantısında CIA ile mücadeleleri hakkında bilgi isteyen gazetecilere herhangi bir açıklama yapmaktan titizlikle kaçınmış ve sadece, «İster CIA olsun, ister başka bir grup olsun, hiç kimsenin işçi meselelerine karışmasına taraftar değiliz. İşçiler hakkındaki kararı ancak işçilerin kendileri vereceklerdir» demekle yetinmiştir.

Reuther'in bu kaçamak cevabı, «en ilerici Amerikan sendikacısının kulağının bazı çevreler tarafından çekildiğini göstermektedir.

Aynı ihtimal, Amerikan sendikalarının Sovyet sendikalarıyla işbirliği yapması için giriştikleri teşebbüsün ne olduğu sorumuza Reuther'in verdiği cevapta da kendisini hissettirmiştir. Reuther, «Evet, böyle bir teşebbüsümüz olmuştur. Fakat Çekoslovak Olaylarından sonra Sovyetler Birliği'ni şiddetle protesto ettik. Şimdi böyle bir işbirliği kurmamız söz konusu değildir!» demiştir.

Anlaşıldığına göre, en ileri Amerikan sendikası da, artık «soğuk savaşın etki alanı içine girmiş ve standardize edilmiş bulunmaktadır!

kitapta uzun uzun anlatılmıştır.

Ne var ki, Walter Reuther, İstanbul'daki basın toplantısında CIA ile mücadeleleri hakkında bilgi isteyen gazetecilere herhangi bir açıklama yapmaktan titizlikle kaçınmış ve sadece, «İster CIA olsun, ister başka bir grup olsun, hiç kimsenin işçi meselelerine karışmasına taraftar değiliz. İşçiler hakkındaki kararı ancak işçilerin kendileri vereceklerdir» demekle yetinmiştir.

Reuther'in bu kaçamak cevabı, «en ilerici Amerikan sendikacısının kulağının bazı çevreler tarafından çekildiğini göstermektedir.

Aynı ihtimal, Amerikan sendikalarının Sovyet sendikalarıyla işbirliği yapması için giriştikleri teşebbüsün ne olduğu sorumuza Reuther'in verdiği cevapta da kendisini hissettirmiştir. Reuther, «Evet, böyle bir teşebbüsümüz olmuştur. Fakat Çekoslovak Olaylarından sonra Sovyetler Birliği'ni şiddetle protesto ettik. Şimdi böyle bir işbirliği kurmamız söz konusu değildir!» demiştir.

Anlaşıldığına göre, en ileri Amerikan sendikası da, artık «soğuk savaşın etki alanı içine girmiş ve standardize edilmiş bulunmaktadır!

ANT'ın 11. KİTABI

Yevtuçenko Yaşantım

5 LİRA

Ünlü Sovyet Şairi Yevtuçenko bu kitabında hayatını ve Stalin döneminin sanat ortamını anlatıyor. Lüks kromaj dört renkli ofset kapak içinde 144 sayfa, 5 Lira.

Yaşar Kemal Ortadirek

15 LİRA

Yaşar Kemal Yer demir gök bakır

15 LİRA

Yaşar Kemal Ölmez otu

15 LİRA

Kemal Süker Sabahattin Ali dosyası

7,5 LİRA

Alberto Bayo Gerilla nedir

6 LİRA

Emile Burns Marksizmin temel kitabı

toplatıldı

Kemal Süker Nâzım Hikmet'in polemikleri

7,5 LİRA

Stokely Carmichael Siyah iktidar

7,5 LİRA

Che Guevara Savaş anıları

tükendi

"Şairin yaşantısı şiiridir,"

Yevgeni Yevtuçenko'nun ANT YAYINLARI tarafından yayınlanan «YAŞANTIM» adlı kitaptan alınmıştır.

BİR şairin yaşantısı şiiridir. Ondan gayri olsa olsa dipnot olabilir. Şairin şair olabilmesi için okuyucu onu -avucunun içinde tutuyormuşçasına- tüm duyguları, düşünceleri ve eylemleriyle bir arada görebilmeli.

Eğer şair kendini ikiye bölmeye, yani adamlığını şairliğinden ayırmaya kalkıyorsa, sanatçı kişiliğine kıyıyor demektir.

Rimbaud esir tüccarı olunca şiiri bırakmıştı. Hayatı öyküleriyle çatışmıştı çünkü. Onunkisi hiç değilse namusluca bir çıkış yoluyla.

Oysa hayatları artık şiirlerine uymaz olduktan sonra da yazmaya devam edenler, olduklarından başka türlü görünmeye çalışanlar var.

Onların yazdıkları yalnız onlara kalsa şiirdir.

Şiir aldanmaz.

Şiir onlara sonunadek yar olmaz.

Şiir yalancı bağışlamayan kışkıracı bir kadındır.

Gerçekten daha azını da bağışlamaz, şiir. Bazıları hayatta hiç yalancı söylememiş olmakla övünürler. Acaba hayatlarında kaç kere, gerçeği söylemekten, susup işlerine bakmayı yeğ gördüler?

Böylelerine sorarsanız, özlükleri de hazır. Yine kendileri gibilerin bulduğu bir atasözü: «Sükut altındır.»

Ne ki, sükut altınca, altın da kof. Hayat için genellikle doğru bu. Şiir için daha da doğru. Çünkü şiir yoğun bir biçimde hayattır.

Kendini bilmekten kaçma, gidecek, başkalarının hayatlarına ve acılarına sırt çevirmeye varır.

Uzun bir süre Sovyet şairleri kendi düşünceleri, kendi çelişkileri ve karmaşıklıkları üzerine, dolayısıyla

başkalarının sorunları ve çelişkileri üzerine, hiçbir şey yazmadılar. Bunu derken, sadece, Proleter Kültürü (Proletkult, burjuva kültüründen kesinlikle ayrılan yeni bir proleterya kültürüne ihtiyaç olduğuna inanan aydınlar tarafından 1917 Eylülünde kurulmuştu. Lenin 1920'de ona karşı çıkınca, birkaç yıl içinde büyük ölçüde etkisini yitirdi. 1932'ye kadar şöyle böyle sürüp gitti, sonra dağıldı.) akımının «ben» yerine getirip koduğu «biz»i düşünüyorum. Neydi o «biz» in basılı sayfayı kara-dumana, gürültüye boğup insan benliğinin ince, eşsiz musikisini bastırışı! Akımın dağılıp sona ermesinden çok sonraları bile, tekil birinci şahıs sigasıyla yazılmış nice şiir o devasa korkuluğun, yani «biz»in gölgesini taşıyıp duruydu. Şairin «ben»i gramlerden bir isimdi sadece. Bazen «seviyorum» gibi basit bir kelime bile öyle soyut, öyle söylev çekercesine bir sesle söylenirdi ki, «seviyorum» yerine «seviyoruz» denese birşey değişmezdi.

«Lirik kahraman» deyiminin edebiyat eleştirmenlerimiz arasında moda olduğu zamanda bu. Onların reçetesine göre şair şiirinde kendisi olmayacaktı. Bir sembol olacaktı.

O sıra yazılan şiirlerin çoğu dış görünüşte yazarların hayatlarına değin şiirlerdi. Yer isimleri olurdu çoğunda. Şairin doğup büyüdüğü şehir, gezdiği yerler, başından geçen bazı olaylar... Yine de ama, eti kemiği yoktu bu şiirlerin. Hani biraz yetenekli yazarları üslup özellikleriyle belirleyebildiniz ama, düşünce özellikleriyle birini diğerinden ayırtedebilmek gücün gücü bir işti. Yaşayan, var olan, gerçek insanlar diyemezdimiz hiç birine. Çünkü gerçek olan,

Millî Savunma Bakanı Anarşiye önyayak oluyor!

Necmiye BEHRAMOĞLU

YEDEK Subay Okulu eğitimini bitirdikten sonra 30 Eylül 1967 tarihinden 25 Eylül 1968 tarihine kadar kur'a ile atandığı Trabzon'daki görevine devam eden Atol Behramoğlu, bu tarihte Kara Kuvvetleri Komutanlığının (eski) 4031-68-Yd. Sb. Tay. Ks. (26) 116 sayılı emri ile Malazgirt'teki 243. Piyade Alayına tayin edilmiştir. Bu atama kararı esas yönünden yasa, tüzük ve teamüle aykırıdır. Nitekim Danıştay'da açılan dava sonucu Danıştay 10 uncu Dairesi 1968-1381 esas no. ile 21.10.1968 tarihinde OYBİRLİĞİ ile yürütmenin durdurulması kararına vermiştir. Karar 29 Ekim'de taraflara tebliğ edilmiştir. Tebliğ tarihinden 8 Kasım'a kadar geçen süre içerisinde davacı Atol Behramoğlu Trabzon'daki yasal görevine devam etmiş, ne var ki 8 Kasım'da 3. Ordu Komutanı R. Ülgenalp tarafından Erzincan'a çağırılmış ve oradan Malazgirt'teki birliğe sevk edilmiştir.

Bilindiği gibi Anayasa'nın 132. maddesine göre «... Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiç bir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.» Millî Savunma Bakanlığı Anayasa'nın bu emredici hükmüne aykırı davranmakla ANAYASA DIŞI BİR CEBİR hareketinde bulunmuş olmaktadır. Şimdi Bakana soruyoruz:

ATAOL BEHRAMOĞLU
— Bir şairin çilesi —

Danıştay kararlarının uygulanmamasıyla doğan sorumluluğun devlet tarafından tazminat ödemekle ortadan kalkacağını

Sınıf Açısından Türk Gençliği

YAZAN 1

Namık
Behramoğlu

İsteme adresi: GE-DA
Cağaloğlu - İstanbul
Fiat: 3 T.L.

Ant Der: 550

Yevtuçenko

var olan bir insanın düşünceleri de, duyguları da tektir, daha bir eşi yoktur. Kişinin iç hayatının, düşüncelerinin, duygularının hikâyesini vermeden, dış hayatını nasıl anlamlı kılabilirsiniz?

Şairin «ben» gelenekinin yıkılması üzerine söylediklerim, bütün Sovyet şiirine yöneltilmiş bir suçlama değil tabii.

Mayakovski «biz» derken de Mayakovski'dir.

Pasternak'ın «beni», Pasternak'ın «beni»dir.

En sıkıya konuldukları günlerde bile kendileri olmaktan geçmeyen Sovyet şairlerinin isimlerini sırada, sıralayabildim size ama neye yarar? Hiç birisi Batılı okuyucuya bir-gey demez ki!

Gerçek bir şairin eseri çağının hareketli, canlı, doğrulardan ses veren bir resmiyse eğer, onun kadar da, şairin yine öylesine canlı, öylesine geniş kapsamlı bir kendi-portresidir.

Niçin, bütün bunlardan sonra, oturdum ben de kendi hayat hikâyesini yazdım? Çünkü Batıda şiirlerim doğru dürüst bilinmeden bazı gazeteler beni okuyucuya, sözde Sovyet dünyasının kasvetiyle gelişen acayip bir kişi gibi gösterdiler.

Oysa ben hiç de öyle biri değilim.

Benim nefret ettiğim, karşı çıktığım şeylerden Sovyet yurttaşlarının çoğu da nefret eder. Sevdiklerim, uğrunda döğüştüklerim, en azından benim kadar, sayısız Sovyet yurttaşının değer verdiği şeylerdir.

Bazı insanların kendi özgün fikirleriyle toplumu daha bir zengin kıldıklarını, toplumun da bu fikirleri

SOVYET ŞAIRİ YEVGENİ YEVTUÇENKO — Batı dünyasının uydurmalarına cevap veriyor —

kendi savaşına silah ettiğini bilirim. Belki de onların yaratıcılığı yaratıcılıkların en yücesidir. Ama ben o kişilerden değilim.

Benim şiirimde dile getirdiğim yeni düşünce ve duygular ben daha şiir yazmaya başlamadan önce Sovyet toplumunda yer etmişti ama henüz şiire dökülmemişlerdi. Ben olmasam bir başkası yapacaktı o işi.

İkinci şairin vazgeçilmez «ben» den söz edip sonra şairi başkalarının sözcüsü saymakla acaba kendi kendimle çelişmeye mi düşünüyorum? Sanmam. Bana öyle geliyor ki, çok kişiye ortak olanı birleştirip kaynaştıran, kişiliği kesinlikle belirlenmiş bir şey olabilir ancak.

Hem ben ben olayım, hem de başkalarının henüz dile getirilmemiş

fikirlerini gün yüzüne çıkarayım... Varım ben buna. Bütün hayatım boyunca. Biliyorum çünkü, ben ben olmadım mı o fikirleri gün yüzüne çıkarma gücü de benim olmayacak.

İyi ama «ben» neyim?

NOT: Yevtuçenko, bu sorunun cevabını kitabın devamında vermektedir.

mi sanıyorsunuz? Yasa dışı davranışlarınız sebebi ile halktan binbir güçlükle toplanan vergilerin bir vatandaşın verilmesi hakkını nereden alıyorsunuz?

Bay Bakan,

Devletin en yüksek kademelelerinden birinde görev almış olmanız Yüksek Mahkeme kararlarına saygılı olmayı ve Danıştay kararlarına uymamanın a-

narşiye önyak olmak demek olduğunu bilmenizi gerekli kılar.

Bay Bakan,

Demokratik hukuk devletlerinde Danıştay kararları diğer mahkeme kararlarından farklı değildir. Bütün vatandaşlar (siz de vatandaş olduğunuza göre siz de dahilsiniz) mahkeme kararlarına boyun eğmek zorundadırlar. Sizin mahkeme kararlarına

uymayışınız diğer vatandaşlara da örnek olursa ne olacaktır? Tutumunuz son derece cüretkâr ve cüretkâr olduğu kadar tehlikeli bir tutumdur.

Unutmayınız ki yüksek mahkeme kararlarına uyulmaması anayasanın çiğnenmesi demektir. Anayasanın çiğnenmesi ise anayasamızın başlangıç bölümünde açık seçik ortaya konulan DİRENME hakkını doğurur.

Bay Bakan,

Haksızlığa karşı direnmek bir

insanlık görevidir. Mahkeme kararları mutlaka yerine getirilmelidir. Yukarıda anılan mahkeme

kararının uygulanması için ilgililere emir vermeniz Anayasa gereğince dilerim.

**ANT'a abone olarak
38,5 lira
tasarruf ediniz!**

ANT'a abone olanlar dergimizi indirimli okuyabilecekleri gibi ANT kitaplarını da yüzde 20 indirimle alabilirler. İndirimli abone tarifemiz yıllık 44, altı aylık 22, üç aylık 11 liradır. Böylece 125 kuruşa bayiden aldığınız dergimizi 84 kuruşa okuyabilir ve yılda 21 lira tasarruf edebilirsiniz. Ayrıca abonelerimiz için Yaşamım 4, Ölmez Ot 12, Yer Demir Gök Bakır 12, Ortadirek 12, Siyah İktidar 6, Nazım Hikmet'in Polemikleri 6, Sabahattin Ali Dosyası 6, Savaş Anıları 8, Gazilla Nedir 4 Lira'dır. Kitaplarımızın hepsini 17,5 Lira indirimle alan bir abonemiz dergideki indirimle birlikte bir kalemde 38,5 lira tasarruf edebilecektir. Bunun için abone bedelini ve kitapların ücretini «ANT Dergisi - P.K. 934 - Sirkeci, İSTANBUL» adresine havale etmeniz kâfidir.

**GE
DA**

**BÜTÜN
YURTTA
KİTAP
DAĞITIMI**

**GENEL DAĞITIM
Cağaloğlu İstanbul**

Ant Der: 551

Reklam, işlerinizi saat gibi yürütür

REKLAM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ
yurt içinde ve dışında

EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKİLDE YÜRÜTMEK İÇİN
Kurumunuz hizmetlerinden faydalanınız

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no:1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Olağanüstü TİP kongresi ve yeni sosyalist parti ihtimali!

OLAĞANÜSTÜ kongre yapılacağı da ilan edildikten sonra kamuoyunun dikkati yeniden Türkiye İşçi Partisi üzerine toplanmış bulunmaktadır. TİP'in üst kademesilerindeki gelişmeler gazetelerin başlıca yorum ve fıkra konularından biri haline gelmiş ve her gazete kendi anlayışına göre TİP'in durumunu eleştirmeye başlamıştır.

Milliyet Gazetesi'nde Abdülpekçi, «TİP'teki Son Gelişmeler» başlığı altında yazdığı yazıda şöyle demektedir: «TİP'te Aybar ve Aren grupları bugün yeni bir uzlaşmayı imkansızlaştıracak biçimde birbirlerini suçlamaktadırlar. Aybar'ın yönetiminde partinin sosyalizmin özünden uzaklaştığını savunan Aren grubu için ilk hedef, kişi olarak artık yanyana bulunmalarına pek imkân kalmıyan Aybar'ı Genel Başkanlıktan uzaklaştırarak TİP'in yönetimini elde etmektir.

Aybar ve ekolü, Arençilerin her an bir oyuna basyarak partiden ayrılıp on kişiyle Meclis'te yeni bir parti adına grup kurmasından, bunun sonucunda da TİP'in seçimi dışı bırakılmasından endişelenmektedirler. Arençiler ise, TİP seçime girme hakkını attıktan sonra kendilerine kapının gösterilebileceğinden kuşulanmaktadırlar.

Birbirlerine karşı güvenlerini tamamen yitirmiş bu iki grubun çekişmeleri ile partinin çok tehlikeli yönlere sürüldüğünü düşünen parti içi ve dışı bazı sosyalistlerin, bir ortak çaba i-

İlim dediğin satılık olmalı!

Bu iş tek başına Özel Yüksek Okul düşmanlığı değildir. Bu iş topyekûn özel sektör düşmanlığıdır. Ellerinden gelse sokaklara dökülüp Vehbi Koç'un fabrikalarını, OPON'un, GRİPİN'in tezgâhlarını, PERSİL, TURSİL laboratuvarlarını devletleştirmek için «Ticarete paydosa» diye bağıracaklar, anarşi doğuracaklar, boykotlar, işgal-ler yapacaklardır.

Gençlerimizin bu haline hülgür hülgür ağlamak lâzım. Kim demiş ilim satılmaz diye? Satılmayan metâ, ilim değil, herzedir. Bol bol bedava dağıtılıyor. Ama ilim doğru değil satılıyor. Devlet eliyle satılan ilim en pahalıdır. Mesele paralı parasız ilim değil, öğrenciyi sokağa dökmektir.

ABDURRAHMAN ŞEREF LAÇ

(B. Sabah — 7.12.1968)

çinde birleşmeye başladıkları görülmektedir. Özellikle İstanbul'da başladığı anlaşılan bu hareketin amacı TİP'in yeni bir eylem programı ve yönetim biçimi ile kurtarılmasını sağlamaktır. Bunun için partiyeye Aybar-Aren çekişmesi yerine kolektif bir yönetimin hâkim kılınmasını istemektedirler. Bütün bu grupların çabaları artık toplanması kaçınılmaz hale gelen olağanüstü kongrede sonuç verecek ve düğümün nasıl çözüleceği o zaman anlaşılabilecektir.

Yeni İstanbul Gazetesi'nde Kurtul Altuğ da, «TİP'te Yeni Gelişmeler» başlığı altında şu değerlendirmeyi yapmıştır: «Bilimsel sosyalizmin gereklerine uygun bir stratejinin savunmasını yapanların liderlerinden biri olan Sadun Aren ve arkadaşları, olağanüstü TİP Kongresi için gerekli imzaları toplamışlardır. Olağanüstü kongre, gerçek odur ki, TİP için nihai bir kapışma alanı olacak ve hesaplaşma bu alanda son bulacaktır. Tufunuz ki, Sadun Aren ve Çetin Altan, Aybar'ı devirdiler. Bu takdirde TİP'e hâkim olan fikir, elbette ki, çok kimsenin dikkatle izleyeceği bir siyasal örgütün etiketini vaza-caktır.

TİP içindeki gelişmeler, Türkiye'deki esolâ hareketlerin bir prototipidir. Kuvvet dengesinin hangi taraf lehine değişeceği ni söylemek için vakit henüz erkendir. Ama Türkiye'nin gerçekleri dâimada, A. arın savunduğu fikirlerin daha bir sempati ile karşılanacağı yada bir takım kuşkuyla silip atacağı ni söylemek hiç de yanlış olmaz.

Halen TİP'in kaderine hâkim olan işçi kesiminin Aybar'ı tutması halinde herhalde Bilimsel Sosyalizmciler için başka yollar aramak gerekecektir. Olağanüstü kongre toplanacak. TİP'in i-leri solcuları, kamuoyunda bir

hava yaparak, hattâ büyük gürültüler koparak TİP'ten ayrılacaklardır. TİP'in kaderine gene TİP'in işçi kesiminin desteklediği Aybar hâkim olacaktır. Bunu olağanüstü kongre toplayıcıları da elbette biliyorlar. Ama onlar için önemli olan, kendilerinin yönettikleri esolâ hareketin Türk kamuoyunda gerekli yankıyı yapmasıdır.

Bu gerçekler ortaya koymaktadır ki, TİP olağanüstü kongresinin sonunda ufukta yeni bir sosyalist örgüt arzı endam edecektir. Galiba en akilce yol da bu olacaktır. Zira bir parti içinde böyle uzlaşmaz grupların el ele bir seçime gitmeleri mümkün değildir.

Ahmet Hamdi Başar'ın yayınladığı ayhık Barış Dünyası Dergisi ise, TİP'teki gelişmeler karşısında şu soruları sıralamaktadır: «Acaba Aybar, solcu arkadaşlarının dediğini yaptığı takdirde politikasında hiçbir başarı sağlayamayacağını, hattâ anayasa ve kanunlar karşısında partisinin kapatılabileceğini bildiği için mi Hürriyetçi Sosyalizm doktrinine bağlanmıştır, yoksa içten bir inancıyla, olayları görerek gerçek yolu bulmuş mudur?

İşte bu işin bam teli !

Aferin, sadık hezâr, aferin ey benim sevimli dostum Nusrat Yeşilçay!

Mâdeni ki sen Cenab-ı Hakkın aramızda çaresiz kalmış olan Fransız kıza inâyet eyledin, hemen dillerim Cenab-ı Hakkın inâyeti ve şahâbeti de her zaman sen Yeşilçay kuluna müyesser ola!

Dostumuz Yeşilçay efendi, Paris'li lise kıızı güzel Kristin'in imdadına koşmakla bu ananevi anlayışa iltidâ etmişlerdir.

Bu işin bam teli buradadır!

Bütün ham ervahlar hizaya geliniz, önünüzden bir imam geçiyor.

NİZAMETTİN NAZİF

(Y. İstanbul — 12.12.1968)

haftanın karikatürü

TEŞEKKÜR

Kıymetli Alle Büyüğümüz, melek halet

NEBİLE KARACAGİL

İstimaletindiren tetâri dolayısıyla, dini vecibelerini buluşu kulp ile ifa eden din görevlilerine, rehberliği sırasında gerekli tedavi ve ihtimamı esirgeyen Prof. Dr. Şefik Kavahan'a; Dr. Bekir Sami Orbuna müdâvî Dr. I. Suphi Akşit'e; essiz insanlar Dr. Mavims Çol ve Dr. Aziz Çol'e, İstanbul Hastanesi sağlık personeline Belçika'dan yurda avdetim için şahsına askeri uçak tahsis etmek âhçenap'ığını gösteren Avrupa Müstefik Kuvvetleri Yüksek Komutanı General Isman I. Lemnitzer'e, Brüksel-İstanbul arasında haberleşme imkânlarını enseri aralarla sağlayan Mühimdar Yarbay P. Freeman Jr'a ve Konsolos Mr. Alexander L. Rattray'a, iyi günlerimizde olduğu gibi acı günlerimizde de bizi yalnız bırakmayan aziz işçi ve sendikacı kardeşlerimize, Türk-İş Birinci Bölge Temsilciliği ve Türkiye Liman, Dok ve Gemi Sanayi İşçileri Sendikası personeline, bizzat cenazeye şîrak eden, çelenk gönderen, mektup, te'giraf ve telefonla taziyede bulunan ve bu drin acımızı pavlaşan bütün dostlarımıza, Milliyet, Türk-İş Gücü, İşçi Postası gazeteleri ve Türkiye Dergisi'ni sahip ve mehsuplarına en derin teşekkürlerimizi sunarız.

AİLESİ ADINA

NEJAT KARACAGİL

(Türk-İş I. Bölge Temsilcisi)

Amerika'ya hizmetin ücreti!

(Her Gün — 11.12.1968)

Biz Aybar'ın ve partisinin ikinci yolda olmasını diliyoruz. Varsın Amerika ile, emperyalizmle mücadele etsin, komprador ve aracı edebiyatı yapsın; fakirliğimizi ve gericiğimizi onlardan bilsin; dış ticareti, bankacılığı, sigortacılığı, madenciligi ve büyük sanayi devletleştireceğiz, desin. Demokrasiye ve hürriyete inandıkça, yakalandırmalarla huzursuzluk yaratmalarla rejimi işleyemez hale sokmaya çalışmadıkça ve mücadele fikir ve inanç sahasında kaldıkça bunların hiçbirinden korkmayız. Hattâ faydalıdır da. Fakat Aybar samimi değil de öyle gözüküyorsa?

Ama hayır; öyle olsaydı, beraber yola çıktıkları Sadun Aren'ler, Behice Boran'lar neye kendisinden ayırdı?

Bir süreden beri Ankara'da yayınlanmaya başlayan Yeni Gün Gazetesi'nde yazdığı fıkra da Güner Sami, önceki hafta Çetin Altan'ın Akşam'da yaptığı «partiye seçime sokturma» şantajına şu satırlarla cevap vermiştir: «Partiler Kanu-

nu da, seçim kuralları da çok iyi bilinmektedir. Değerlendirmesi ise çoktan yapılmıştır. İhanetçiler hiç zevklenmesinler, parti seçime girmeyecek diye, Teşkilat kararlıdır, kuvvettidir, kendî kendisine sahip çıkmanın bilimine ulaşmıştır. İstediginizi yapınız. Elinizden geleni ardınıza koymayınız. Tez elden güdümlü partiyi kurun. Batıdaki bir kaç şehirde bulunan sulanmış kişileri de alın yedeğinize. Böylelikle parti temizlenmiş, emekçilerin dâvalarına sahip çıkmalarına tahammülü olmayan sözüm ona teorisyen geçinen siyasi ahlâksızlardan, özenli içinde yaşayanlardan kurtulmuş olunur. Nasıl olsa gittiniz, bari tiksinti yaratmadan gidebilseydiniz.»

Ve bütün bu karşılıklı suçlamalar içerisinde sağ basın için güleräk TİP'in durumunu seyretmekte, alay konusu yapmaktadır. İşte aşağıdaki fıkra da, Bâbüilde Sabah Gazetesi'nde yayınlanmıştır:

İLAN

«Zibidiler, Rate kafahlar, Amerikan ajanları, Halka sosyalistlik öğretisi veren budalalar!

Sosyalizm âna konuşmanın marifet oldu, ânu zanneden ahmaklar.

Bir fikrin değil, fakat menfaatlerinin uşağı olanlar...

Yani tüm ilericiiler ve de devrimciler.

28-29 Aralık tarihlerinde mutlaka Ankara'da bulunun. Zira TİP'in olağanüstü büyük kongresi yapılacak.

(NOT: İşbu tâbirler, TİP İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın makalelerinden derlenmiştir.)»

Sizin ne haddinize ki...

Bugün Gazetesi'nin hizmetlerini aksatmak; şahsi emel, benlik, menfaat ve nüfuzları için bu müesseseyi yıkmak isteyen ve bu uğurda görülmemiş bir çiybet ve iftira kampanyası açan kimselere derim ki:

Ben zâif ve naçiz bir abdım. 2 senedenberi şu gazeteyi kendi gayretimle ve imkânlarım ile çıkardığımı samiyorsanız, aldanıyorsunuz. Bu iş, binlerce hamd ü senâlar olsun ki, Allahu Teâlâ'nın inâyet, lütuf ve keremiyle yürüyor... Sizin ne haddinize ki, inâyeti durdurabilesiniz... Allahın kismetini siz mi önleyeceksiniz?

M. ŞEVKET EYĞİ

(Bugün — 12.12.1968)